



ARGO

4 KROŽNIKI ODLIČNE JUBE V 7 MINUTAH ZA 60 DINARJEV

ARGO JE KONCENTRAT GOVOTE JUBE Z JAJCIMA TESTENINAMI V VLEČICAH ZARTEVATE V VSEH TRGOVINAH NOVI PROIZVOD ZNANE TOVARNE KONSERVA KARRIGONI V IZOLI

ARRIGONI IZOLA

Prvi Slovenski Zadrugarji

KOPER, 28. FEBRUARJA 1958

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

LETO VII. — ŠTEV. 8

Izhaja vsak petek. Izdaja Časopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26, tel. 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1000 din ali 3,5 am. dolarja. Bančni račun 65-KB-1-181. Prilogo »Uradni vestnik okraja Koper« prejema naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

Kandidati se nam bodo predstavili

Na povabilo okrajnega odbora SZDL so se v ponedeljek, 24. t. m., zbrali v sejni dvorani OLO v Kopru skoraj vsi kandidati za poslance zveze in republiške ljudske skupščine, ki so jih v našem

okraju izbrali na nedavnih zborih volivcev.

Predsednik okraja Albin Duje in sekretar OK ZKS Albert Jakopič-Kajtimir sta kandidate seznanila z vsebino uspešnih zborov volivcev, na katerih je močno prihajala do izraza tudi želja, naj bi kandidati prišli med ljudi. Zatem so prisotni predstavniki iz uprave OLO pojasnili kandidatom najbolj značilne probleme našega okraja v zvezi z osnutkom petletnega perspektivnega plana, katerega izpolnitev naj bi dvignila naš okraj po višini narodnega dohodka na osebo med prve okraje v državi.

Ko so se kandidati v razpravi z okrajnimi funkcionarji seznanili z vsemi vprašanji, ki so jih zanimala, so se s predstavniki Socialistične zveze dogovorili za niz predvolilnih zborovanj po našem okraju.

Predvolilna zborovanja

Te dni se bodo začela v koprskem okraju predvolilna zborovanja, na katerih bodo govorili kandidati za zvezno in republiško skupščino. Vseh zborovanj bo okrog 70. Kandidat za zvezno ljudsko skupščino, dr. Marijan Breceelj bo govoril nocoj v Kopru, kandidat za zvezni zbor proizvajalcev industrijske skupine Anton Šturm pa v raznih večjih podjetjih koprškega okraja v dneh od 3. do 14. marca. Kandidat ilirskobistriške občine Janko Rudolf bo 3. marca zvečer govoril volivcem v Jelšanah, 4. v Ilirski Bistrici, 5. pa na Premu. Drugi kandidati se bodo svojim volivcem predstavili v prihodnjih

štirinajstih dneh. Podrobnejši razpored njihovih zborovanj bo objavljen na krajevno običajni način.

Naše volivce vabimo, naj se teh predvolilnih zborovanj udeležijo v čim večjem številu in s tem poživijo splošno predvolilno dejavnost.



V ponedeljek so se v predsedstvu OLO Koper sestali poslanski kandidati na medsebojni pomenek o problematiki koprškega okraja

Obisk delegacije SZDL v Italiji

V okviru prizadevanj, da bi čim bolj razširili in utrdili stike z vsemi naprednimi gibanji v svetu, je delegacija SZDL pred kratkim obiskala italijansko Socialistično stranko. V uradnem poročilu, ki so ga objavili ob koncu razgovorov, so poudarili, da so dosegli široko soglasje glede nalog delavskega razreda v sedanjem svetovnem položaju. Delavska gibanja lahko s svojimi akcijami mnogo prispevajo k popuščanju mednarodne napetosti — je rečeno v poročilu. Nadalje so tudi poudarili koristnost takih pobud, kakor je načrt poljskega ministra Rapackega o brezatomski coni v Srednji Evropi.

Glede medsebojnih stikov Italijanske socialistične stranke in SZDL pa je rečeno v poročilu, da so ti stiki pripomogli k medsebojnemu spoznavanju narodov obeh dežel in da bodo v svojem nadaljnjem uspešnem razvijanju koristili tudi okrepitev sedanjih dobrih stikov med Italijo in Jugoslavijo.

VELIČASTNO PREDVOLILNO ZBOROVANJE V MARIBORU

V nedeljo dopoldne se je zbralo v Mariboru več kot 30 tisoč volivcev mariborskega okraja na predvolilnem zborovanju. Številni množici so govorili o naših gospodarskih nalogah predsednik Zvezne ljudske skupščine Peter Stambolič, predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher ter poslanska kandidatka za Zvezni zbor proizvajalcev Nada Kebrič. Velikega zborovanja so se udeležili tudi državni podsekretar za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler, člani republiškega Izvršnega sveta, generalni major Stane Potočar ter številni poslanski kandidati in javni delavci mariborskega okraja.

ZADENI — ODGOVORI

Ob 12. obletnici Mladinskih delovnih brigad, ki bo v aprilu, namerava komisija za družbeno dejavnost mladine pri OK LMS organizirati kulturno prireditev z nastopom mladih neznanih talentov in mladinskih ekip, ki bodo odgovarjale na vprašanja s področja zgodovine, mladinskega gibanja, mladinskih delovnih akcij, jugoslovanske dramatike, filma in sporta.

PRED OBČNIMI ZBORI KMETIJSKIH ZADRUG

Za dvig kmetijske proizvodnje

Letošnje občne zборе splošnih kmetijskih zadrug bomo imeli prav v obdobju, ko je resolucija Zvezne ljudske skupščine o perspektivnem razvoju kmetijstva v Jugoslaviji že pokazala svoje prve rezultate. Že lani se je namreč povečala kmetijska proizvodnja, obenem pa beležimo znatne uspehe v razvoju socialističnih odnosov na vasi.

Resolucija nam je tudi nakazala smernice, na osnovi katerih je bil izdelan in sprejet petletni načrt gospodarskega razvoja Jugoslavije, v njem pa je razvoj kmetijstva na prvem mestu.

Doseženi uspehi v lanskem letu so z ene strani plod pravilne kmetijske politike državnega vodstva, izdatne materialne pomoči družbenih sredstev in dobre letine, z druge strani pa prizadevanja našega kmetijskega družbenega in zadrugskega sektorja, ki je s svojo dejavnostjo upravičil splošna pričakovanja.

Da bi bili v bodoče uspehi še večji in boljši, je pred letošnjimi občnimi zbori potrebno še globlje obravnavati gospodarske programe naših kmetijskih zadrug. Priprava gospodarskih programov kmetijskih zadrug mora namreč sloneti na perspektivnih programih zadrugskega poslovanja, ki so izdelani s sodelovanjem, v skladu in z možnostmi posameznih občinskih ljudskih odborov.

Poudariti je potrebno, da je bila doslej sestava gospodarskih programov mnogokrat pomanjkljiva prav tam, kjer zadruga niso pokazala dovolj zanimanja za izvajanje smernic naše kmetijske politike. Zato je nujno reševati tu vprašanje tako, da si člani kmetijskih zadrug na občnih zborih izvolijo takšna vodstva, ki bodo jamčila za izvajanje nalog perspektivnega plana za razvoj kmetijstva. Gospodarski program kmetijske zadrugske mora biti osnova, kooperacija pa oblika, ki naj zagotovi spodbudne gospodarske odnose med kmetijsko zadrugo in njenim članom.

Dosedanje že preizkušene oblike kooperacije, kot so pogodbe za semenski krompir na Pivškem in Postojnskem, za pitanje živine — prav tako na gornjem področju koprškega okraja — kontrahaža za povrtnine v Istri, pogodbeni proizvodnja raznih semen in podobno, kažejo, da je pri zadrugskega veliko zanimanje za takšno sodelovanje. Da bi pa dosedanje izkušnje kooperacij še bolj utrdili, moramo bolj smelo kot doslej izločiti in opuščati nekmetijske dejavnosti pri naših zadrugah, kot so na primer trgovine z industrijskim blagom, razne obrti, gostilne, mesnice in podobno, ki so do sedaj večini zadrug prinašale deficite in ovirale zadrugske, da bi te dejavnosti mogle postati organizator kmetijske proizvodnje.

Prav tako so nam dosedanje izkušnje pokazale, da so kmetijske zadrugske dosegle precejšen uspeh pri odkupu, čeprav to ne velja za vse zadrugske. Izpopolnitev in nadaljnje razvijanje odkupne mreže tudi tistih artiklov, ki jih do sedaj nismo zajeli, je nujna naloga v tekočem letu. Prav isto velja za oskrbo z reprodukcijskim materialom, kot so semena, umetna gnojila, zaščitna sredstva itd.

Za doseg teh ciljev bi morali imeti predvsem sposobne kadre v vseh zadrugah, pa naj gre za upravne odbore ali pa za upravo z upravnikom na čelu. V prvi vrsti morajo občni zbori zahtevati od novoizvoljenih vodstev in uprave, da bodo prežeti z voljo, prepričanostjo in sposobnostjo, mobilizirati vse članstvo za nadaljevanje socialistične kmetijske politike na vasi. Vodstvo in uprava zadrugske si morata najprej dodobra razčistiti celotno zamisel izgradnje takšne zadrugske, ki bo v resnici organizator kmetijske proizvodnje, oblikovalec in graditelj kmetijske zadrugske kot posebne gospodarske organizacije, sposobne vršiti akumulacijo in s tem organsko rasti v močno socialistično postojanko na vasi.

Da pa bi lahko bila uprava zadrugske izvrševalec in izoblikovalec prej omenjene kmetijske politike, je nujno potrebno, da se položaj uprave okrepi z njenim enakopravnim sodelovanjem v upravnem odboru, kar je bila doslej precejšnja pomanjkljivost. Dejstvo je namreč, da kolektiv kmetijske zadrugske doslej ni imel nobene besede, dejansko pa je odgovoren za celotno materialno poslovanje in upravljanje z družbenimi sredstvi. Zato je pobuda kmetijskih sindikatov, ki je postala sklep upravnega odbora Okrajne zadrugske zveze, da je v upravne odbore kmetijskih zadrug delegirati eno tretjino članov iz kolektiva zadrugske. Ta pobuda je utemeljena, opravljena in koristna. Iz doslednega izvajanja tega sklepa lahko v bodoče upravičeno pričakujemo bolj plodno delo upravnih odborov in zadrugske kot celote.

Seveda moram ob koncu poudariti, da uspeh zadrug ni odvisen le od upravnih odborov in uprav zadrug, temveč tudi od skrbi in pomoči organizacij in članstva Zveze komunistov, organizacij in članstva Socialistične zveze, kakor tudi od krajevnih odborov in pristojnih občinskih forumov.

Za letošnje občne zборе kmetijskih zadrug se pripravljamo sočasno s predvolilnimi pripravami za republiško in zvezno ljudsko skupščino. Zato je prav, da se tudi naše kmetijsko zadrugske vključijo v to politično akcijo in ji skupno z ostalimi organizacijami pripomore, da bo 23. marec po svojih volilnih rezultatih vsejugoslovanska manifestacija neodvisnosti, bratstva in enotnosti socialistične Jugoslavije.

Frane Kralj-Petek

Odperto pismo

Smo učenci VII. a razreda osemletne šole v Piranu. Ko smo se na rednem sestanku pogovarjali o delu VI. kongresa in o vzpodbudnih besedah tovariša Tita v zvezi z gradnjo ceste BRATSTVA IN ENOTNOSTI, se je v nas porodila želja, da bi tudi mi sodelovali pri tej veliki gradnji. Ker pa smo stari šele 14 oziroma največ 16 let, vas iskreno prosimo, da nam dovolite graditi to cesto kljub temu, da ne izpolnjujemo starostnih pogojev. Obljubljamo vam, da vas ne bomo razočarali. Storili bomo vse, kar bo v naših močeh. Upamo, da nam ne boste odklonili te največje želje, ki nas je popolnoma prevzela. Za sedaj se je že prijavilo iz našega razreda 15 mladincev, prepričani pa smo, da se bo tej skupini pridružilo še nekaj dijakov naše šole. Naša razredničarka, tovarišica Zadnikova, je že obljubila, da bo šla z nami.

Zatorej vas prav lepo prosimo, da ugodite naši prošnji in vam zagotavljamo, da bomo zelo pridni pri delu.

Pozdravljajo vas mladinci Osemletke v Piranu



Minuli ponedeljek so piranski ribiči zajeli v Portorožu veliko jato morskih lipanov. Vsako leto je to dogodek prvega reda za naša obala. Več o tem preberite na 9. strani današnje številke našega lista

Sprehod PO SVETU

Neuspeh anglo-ameriškega posredovanja v Tunisu

Vse kaže, da anglo-ameriško posredovanje v sporu, ki je nastal med Francijo in Tunisom zaradi francoskega bombardiranja tuniške obmejne vasi, ne bo rodilo zelenih sadov. Francija namreč še naprej vztraja na svoji koncepciji, da bi govorili le o bombnem napadu, medtem ko Tunis vztraja, da je treba obravnavati vzroke, ki so pripeljali do bombardiranja, predvsem seveda vojno v Alžiru. Politični opazovalci menijo, da bo zelo težko doseči uspeh in da se bo vsa stvar znova vrnila pred Varnostni svet OZN.

Zmaga Frondizija na volitvah v Argentini

V torek so objavili uradne rezultate predsedniških volitev v Argentini. Največ glasov je dobil levi radikal Frondizi, za katerega je glasovala skoraj polovica vseh volivcev. Njegovo zmago so omogočili predvsem pristavi bivšega predsednika Perona, ki si zdaj obetajo več možnosti za vrnitev izgnanega diktatorja. V zvezi z vrnitvijo Perona je novo izvoljeni predsednik Frondizi izjavil, da je to stvar pravosodja. Zastopnik peronistov José Alfonso pa je izjavil, da se bodo z zakonitimi sredstvi borili za prevzem oblasti.

Novi predsednik Frondizi je pozval k sodelovanju vse prebivalstvo in tudi tiste, ki so na volitvah glasovali proti njemu. Objubil je široko amnestijo za politične zapornike, glede zunanje politike pa je rekel, da bo temeljila na prijateljstvu z vsemi državami, zlasti pa z ZDA.

Prospekt za medconski turnir

Propagandni odsek pripravljalega odbora za organizacijo medconskega šahovskega turnirja za svetovno prvenstvo v Portorožu je začel pripravljati material za izdajo turističnega šahovskega prospekta. Na prospektu, ki ga bodo tiskali v barvah, bodo označene vse turistične zanimivosti Portoroža ter bližnje in daljne okolice, objavili pa bodo tudi vse podrobnosti o sporedu posameznih kol medconskega turnirja in o številnih prireditvah, ki bodo

Vneboj vrestah

DAMASK: Trideset držav je že priznalo Združeno arabsko državo, ZDA pa se ne nameravajo vključiti v splošni kurz njenega priznanja.

ADDIS ABEBA: Etiopski cesar Haile Selassie je ponovil ponudbo, da bi posredoval pri reševanju obmejne spora med Egiptom in Sudanom in meni, da je možno obmejni spor rešiti na prijateljski način.

BONN: Južno od Kielskega kanala so se začele prve skupne taktične vaje kopenskih sil Severnoatlantskega pakta, na katerih sodeluje 3200 britanskih, danskih in zahodnonemških vojakov ter oficirjev.

TOKIO: Japonska vlada proučuje egiptski predlog o njenem sodelovanju v razvoju nekaterih industrijskih panog v okviru egiptskega petletnega plana. Vrednost deleža naj bi znašala približno 50 milijonov dolarjev.

KAIRO: Vlada bo v kratkem dala v promet nov denar — arabsko liro, ki bo zamenjala dve dosedanjim valutam: sirske in egiptski funt.

WELLINGTON: Britanska antarktična odprava pod vodstvom dr. Viviana Fuchsa nadaljuje pot proti Scottovemu oporišču, kamor naj bi prispela prve dni marca.

WASHINGTON: Jedsrka komisija je objavila, da je v Sovjetski zvezi v nedeljo eksplodirala vodikova bomba. To je prvi primer v letošnjem letu s področja poskusov eksplozivnih vodikovih bomb, ki jih pripravljajo ZDA, SZ ter Velika Britanija.

BERN: Poročajo, da so švicarski raziskovalci našli v Alpah pomembna ležišča urana. Gre za koncentrirano gneto radioaktivnega gradiva. Obseg in vrednost ležišč bodo ocenili po temeljitih preiskavi še letošnje pomladi.

MIAMI: Na rti Carneval na Floridi so te dni izstrelili medcelinsko balistično raketo »Atlas«, ki pa je eksplodirala že po dveh minutah poleta.

med sezono v Portorožu. Prospekt bodo tiskali v štirih jezikih (slovenski ali srbohrvaščini ter angleščini, francoščini in nemščini).

V kratkem bodo organizirali v Beogradu tiskovno konferenco, na kateri bodo domače in tuje novinarje seznanili z vsemi podrobnostmi portoroškega medconskega turnirja.

Š a h

30 igralcev na brzoturnirju v Kopru

Prejšnji teden bi moral vele mojster Gligorič odigrati v Kopru simultanko proti šahistom obalnega pasu, vendar so mu snežni zameti pri Senožecah preprečili, da bi prišel v Koper. Zbrani šahisti so zato odigrali brzoturnir, ki se ga je udeležilo 30 igralcev. Po zanimivih borbah je osvojil v finalu prvo mesto Koprčan Zavec s sedmimi točkami, pred Izolanom Mišuro, ki je nabral pet točk in pol. Tretje mesto je zasedel Jevnikar (Koper) s petimi točkami, četrto in peto mesto sta si delila Cah (Izola) in Verk (Koper) s 3 in pol točkami, šesto do osmo mesto pa Majhen (Tomos), Habič (Koper) in Hojnik (Tomos) z 2 in pol točke.

Velik uspeh sejma „Moda 1958“

V nedeljo, 16. februarja, so na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani zaprli prvi letošnji sejem mode, ki je z revijo sodobnega oblačenja priporočal večjo uporabo konfekcijskih izdelkov in seznanil potrošnike z lepimi dosežki domačih konfekcijskih podjetij. Značilnost tega sejma je bila tudi v tem, da bodo vsi razstavljeni predmeti v dovoljni meri v prodaji že letošnje pomladi in poletje.

Posebna tričlanska ocenjevalna komisija je med razstavljalce razdelila 70 zlatih, 87 srebrnih in 74 bronastih medalj. Največ odlikovanj (14 zlatih medalj) je dobila Tovarna čipk in pletenin Rašica, sledijo ji pa Tovarna perila TOPER Celje, MURA iz Murske Sobote, VESNA iz Zagreba, MODNA OBLAČILA iz Ljubljane, Tovarna čevljev PEKO iz Trziča itd.

Ta sejem si je z zanimanjem ogledalo več kot 51 tisoč ljudi, revijo sodobnega oblačenja pa 7.500 obiskovalcev. Razstavljalci so ob tej priložnosti sklenili za dve milijardi 627 milijonov dinarjev kupčij.

Obiskovalci sejma »MODA 1958«, ki so podali svoje mnenje

Dokončna uresničitev zamisli o združitvi Egipta in Sirije

Z ogromno večino glasov se je sirska in egiptovsko ljudstvo odločilo za skupno življenje v eni sami državi in za prvega predsednika nove republike — Naserja. Manifestacije, ki so nastale v Kairu in Damasku ob razglasitvi Naserja za prvega predsednika Združene arabske države, so bile največkratne, kar jih pomni arabski svet.

Predvolilna zborovanja

Poslanski kandidat za republiko skupščino v volilnem okraju Koper-okolica Branko Babič bo imel v prihodnjih dneh naslednja predvolilna zborovanja: v Dekanih 1. marca ob 19. uri, v Gradinu 2. marca ob 15. uri, v Vanganu 4. marca ob 19. uri, v Marzigah 5. marca ob 19. uri, v Črnem kalu 6. marca ob 19. uri, v Ospu 8. marca ob 19. uri, v Šmarjah 9. marca ob 10. uri in v Gradišču 10. marca ob 19. uri.

Poslanska kandidatka Marija Aljančič se bo udeležila predvolilnega zborovanja v Hrvatinih, ki bo 8. marca ob 19. uri, v Bertokih 9. marca ob 15. uri, v Škofijah 11. marca ob 19. uri in v Ankanaru 13. marca ob 19. uri. Kandidat za republiko Viktor Grča bo go-

Nova država šteje 28 milijonov prebivalcev. Njena notranja in zunanja politika se ne bo prav nič razlikovala od politike prejšnjih držav — Egipta in Sirije. V načrtu imajo nagel gospodarski razvoj, ki naj omogoči izboljšanje

življenjske ravni prebivalstva. Tako bodo zgradili asuanski jez, da bi lahko spremenili na tisoče hektarjev neplodne zemlje v plodno in moderno cesto, ki bo povezala Kairo in Damask. Na zunanem političnem področju pa bodo še naprej dosledno izvajali načela »pozitivne nevtralnosti«, to je mirnega sodelovanja z vsemi državami in ne vključevanja v bloke.

SYDNEY: V pristaniščih Sydneya in Melbournea stavka 10.000 delavcev, ki protestirajo proti zmanjšanju števila delavcev v pristaniških delovnih skupinah.

LONDON: V februarju je bilo v Veliki Britaniji 415.000 brezposelnih, to je za približno 28.000 več kot januarja.

Novice TRŽAŠKEGA

PROSTA CONA

Na svoji zadnji seji je vsedrjavna konzulta trgovinske konfederacije razpravljala o tržaškem gospodarstvu in o nedavnem protestu tržaških gospodarskih organizacij. Ob tej priložnosti so sprejeli resolucijo, v kateri je poudarjena zaskrbljenost nad krizo tržaškega gospodarstva in nad njenimi posledicami, ki so vsedrjavnega značaja. Za rešitev perečih gospodarskih vprašanj Trsta predlaga omenjena organizacija, naj bi vlada dodelila Trstu prosto cono. To pa je želja vseh Tržačanov, ki ji nasprotujejo le fašisti in demokristjanski voditelji.

DELAVCI IN DELODAJALCI

Ravnateljstvo obratov CRDA je pretekli teden odpustilo deset delavcev iz ladjedelnice Svetega Marka, ki so bili decembra suspendirani in prijavljeni sodišču, češ da so bili krivi neredov, do katerih je prišlo 2. decembra lani, ko ravnateljstvo ni hotelo nekaj dni izplačati delavcem tedenske plače.

V znak protesta proti takemu ravnanju so delavci v vseh obratih CRDA in v Tržaškem arzenalu pretekli teden zapustili delo pred zaključkom rednega delovnega urnika. Strokovna zveza kovinarjev FIOIM je takoj protestirala in posredovala na ministrstvu za delo. Podtajnik tega ministrstva je sicer skušal vplivati na ugodno rešitev iz te zagate, vendar ni uspel, ker ravnateljstvo CRDA trmasto vztraja pri svojem stališču.

Zvedelo se je tudi za odpuste v čistilnici »Aquila«. Ravnateljstvo tega podjetja je namreč odpustilo 5 delavcev z izgovorom, da niso sposobni za delo v čistilnici, čeprav so bili v njej zaposleni že 15 do 20 let. Siro se tudi glas, da obstaja seznam 30 delavcev, ki jih namerava ravnateljstvo odpustiti, na njihovo mesto pa sprejeti novo delovno silo. Delavci so mnenja, da gre za špekulacijo v zvezi z bližnjimi volitvami notranje komisije, v katero naj bi prišli taki, ki bi bili po volji ravnateljstvu.

Podobni odpusti delavcev so na dnevnem redu tudi v tovarni likerjev Stock, kjer nameravajo odpustiti 21 delavcev zaradi starosti.

TRST BREZ SENATORJEV?

Predvolilna kampanja je torej že v teku. Večje in manjše stranke se pripravljajo na vsedrjavne volitve, ki se jih bodo Tržačani udeležili prvič po vojni.

Po vsej Italiji bodo volitve v poslansko zbornico in senat, kaže pa, da bodo sedaj Tržačani prikrajšani glede izvolitve senatorjev, ker bi moral zavedni zakon odobriti še senat, ki pa ga bodo verjetno še te dni razpustili. Zaradi tega so KPI, PSI in NSZ poslale v Rim brzojavko z zahtevo po izvolitvi senatorjev tudi v Trstu. Omenjene tri stranke zahtevajo, naj se ne razpusti poslanska zbornica in senat prej, preden ne bo sprejet zakon o izvolitvi treh senatorjev za tržaško področje.

ZAHTEVE PO POMOČI

Tudi pokrajinski svet nadaljuje z razpravo o letošnjem proračunu. Razni govorniki so doslej poudarili, da ima tržaška pokrajina zelo majhne dohodke in naj bi vlada priznala tej pokrajini večjo avtonomijo. Na zadnji seji je govoril tudi slovenski pokrajinski svetovalec Mario Grbec, ki je omenil prehudo zvišanje zemljiškega davka in davka na kmetijske dohodke. Zahteval je tudi otvoritev kmetijskih tečajev s slovenskim učnim jezikom, imenovanje predstavnikov kmetijskih organizacij v razne komisije ter denarno podporo Slovenskemu narodnemu gledališču v Trstu, ki doslej še ni dobilo nobenega državnega prispevka za svoje delovanje.

PREDVOLILNA DEJAVNOST

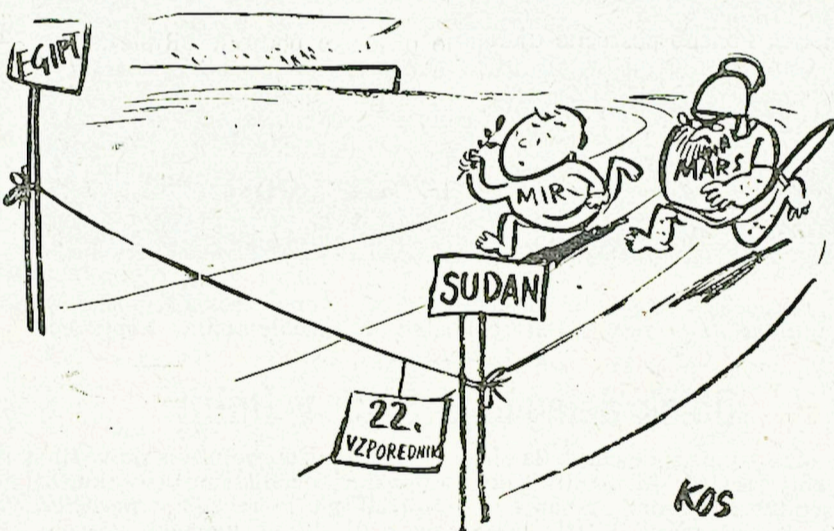
V nedeljo so bila v Trstu tri večja predvolilna zborovanja, ki so jih priredili republikanci, Ljudska monarhistična stranka in MSI (neofašisti). Ljudska monarhistična stranka, ki ji načeljuje neapeljski bogataš Lauro, se je tokrat prvič predstavila v Trstu. Kljub veliki propagandi njihovo zborovanje ni uspelo.

Na zborovanju fašistov je govoril njihov glavni tajnik De Marsanida, ki je napadel Londonski sporazum in zahteval, naj vlada odpove Memorandum. Zelo je nasprotoval tudi dvojezičnosti in zahteval Istro, Reko in Dalmacijo.

Tudi na zborovanju republikancev je govoril njihov glavni tajnik Reale. Očitno je vladi, da se ne zanima za resna gospodarska vprašanja Trsta in je zahteval ustanovitev avtonome dežele.

V ZGONIKU VELIKO PREMALO

V nedeljo je bila spet seja občinskega sveta v Zgoniku, na kateri so razpravljali o letonjnem občinskem proračunu in ga po krajši razpravi tudi prejali. Proračun te občine za leto 1958 predvideva 10.843.714 lir dohodkov in 28.637.814 lir izdatkov. Primanjkljaj naj bi krili z državnim prispevkom, to pa je še vprašanje, ki ga lahko rešijo le višje oblasti.



Kdo bo prvi?

Za vsako sporno vprašanje na svetu je miren izhod

Na velikem nedeljskem volilnem zborovanju v Mariboru sta med drugimi govorila tudi predsednik Zvezne ljudske skupščine tov. Petar Stambolič in predsednik Izvršnega sveta LRS tov. Boris Kraigher. Tovariš Stambolič je v svojem govoru najprej analiziral nekatere uspehe in pomanjkljivosti našega notranjega razvoja, nato pa je obravnaval aktualne zunanje politične dogodke.

Predvsem je poudaril, da mi dosledno uveljavljamo politiko miru in socializma in ne bomo nikoli nehali iskati tudi najmanjše možnosti za sodelovanje z vsemi naprednimi silami na svetu. Čeprav mi dosledno izvajamo prakso nevmešavanja v notranje zadeve drugih strank, pa ponekod posamezniki v socialističnih gibanjih uprizirajo gonjo proti nam. To se je pripetilo v primeru Djilasa, pa tudi zdaj, ko so v Beogradu obsodili zaradi protidržavnega delovanja Krekića in Pavlovića. Ta gonja ni posledica tega, da bi bila morda prizadeta njihova človekoljubna ter demokratična čustva, ampak so bile prizadete le nade, da se bo naš socialistični razvoj obrnil v drugo smer. Prepričani pa smo, da ta gonja ni stvar vseh ljudi v socialističnem taboru, predvsem pa ne množic v teh strankah. Tovariš Stambolič je za tem pozval socialiste, naj se odločijo zavzamejo za mir v svetu in naj povzdignejo svoj glas proti kolonial-

nemu podjarmljenju. Pri tem je zlasti omenil najnovejši francoski napad v Tuniziji in dejanja francoske »socialistične vlade« v Alžiru.

Predsednik Stambolič je poudaril, da je v arabskem svetu močna težnja po narodni osvoboditvi in gospodarskem napredku in da teh teženj ne bo mogla ustaviti nobena sila. Opozoril je, da trajna vojna v Alžiru že več let in da je na svetu premalo dobre volje, da bi ta vojna prenehala. Naša vlada je z najboljšimi nameni, v interesu miru, predlagala, naj bi našli primeren izhod, ki bi ustrezal tudi koristim alžirskega ljudstva. Ni spornega vprašanja na svetu — je poudaril Stambolič —, iz katerega ne bi mogli najti mirnega izhoda, če bi uporabili in spoštovali načela aktivne koeksistence. Naša dežela uživa velik ugled v svetu prav zato, ker zagovarja mirno ureditev spornih vprašanj med deželami, ne glede na različne sisteme.

Tovariš Stambolič je govoril tudi

o nekaterih drugih perečih mednarodnih vprašanjih. Med drugim je rekel, da zdaj teži vse dežele sveta divje tekovanje v oboroževanju, za katerega trošijo ogromna materialna bogastva. Toda pritisk narodov, da bi našli izhod iz tega položaja, je zmeraj večji. Manj kakor kdajkoli se lahko sprijaznimo s fašističnimi nazori, da je vojna neogibna. Mi se s takimi samomorilnimi nazori ne moremo strinjati in za to imamo realno podlago.

Tovariš Stambolič je v zvezi s tem omenil prizadevanja naše države. Poudaril je, da smo s koristmi miru pred očmi sprejeli ureditev tržaškega vprašanja, ki je bilo stalno žarišče spopada, uredili stike z vzhodnoevropskimi deželami ter razvili prijateljske odnose z vsemi drugimi deželami. Opozoril je tudi na noveletni predlog predsednika Tita o potrebi sestanka na najvišji ravni. Mi predlagamo — je rekel Stambolič — naj bi začeli z najmanjšim, naj bi dosegli minimum v sporazumevanju kot začetek uresničevanja zaupanja v mednarodnih stikih. Zadostovalo bi, da bi za začetek opustili poskuse z atomskim orožjem, da bi nehali graditi nova oporišča in tako ustvarili vzdušje za razgovore.

PRVA JE PRIPRAVLJENA

Prva primorska mladinska delovna brigada, v kateri bo sodelovalo več kot 100 brigadirjev koprškega in goriškega okraja, je pripravljena na odhod. Brigadirji koprškega okraja se bodo zbrali v Postojni in v Ljubljani in sprejeli v svoje vrste tudi brigadirje iz Goriške.

Okrajni štab mladinskih delovnih brigad v Kopru je imenoval za komandanta brigade Emila Cernetiča iz Pirana. Tovariš Emil je dolgoletni mladinski aktivist, udeleženec številnih mladinskih delovnih akcij, trikratni udarnik in nosilec spomenice V. kongresa LMJ ter medalje dela II. stopnje.

Pred dnevi sem ga obiskala in rad mi je odgovoril na vprašanja o svojih dosedanjih sodelovanjih v mladinskih delovnih brigadah. Med drugim je dejal:

»Kot brigadir sem osem mesecev sodeloval pri gradnji proge Samac—Sarajevo in dva meseca kot komandant brigade pri gradnji tovarne IVO RIBAR-LOLA v Železniku.

Lepih spominov iz življenja v brigadah ni malo. Zlasti mi je ostala v prijetnem spominu V. minerska MDB s proge Samac—Sarajevo. V njej so bili brigadirji vseh narodnosti naše države. Med njimi je vladalo globoko tovarištvo in volja, da bi svoje naloge čimprej in čim hitreje izpolnili. Živo mi je v spominu, kako smo z velikim poletom v postavljenem roku zgradili predor. Ko je že kazalo, da obveze ne bomo uspeli izpolniti, so brigadirji kot en mož zgrabili za de-

lo in po 16 urah nepretrganega dela slavili nepozabno zmago. To je bila težka preizkušnja, vendar pa bogato poplačana v zadovoljstvo po dobro opravljenem delu.

Ko sem ga povprašala, kaj pričakuje od naše prve delovne brigade, ki bo gradila cesto BRATSTVA IN ENOTNOSTI, je dejal,

Obsežne priprave na sezono v Portorožu

Središče Portoroža bo do sezone dobilo popolnoma nov videz. Podrli so stari zid, ki je zakrival očem lepi park hotela »Palace«; s tem je izginila zoprna kasarniška podoba tega dela ceste; hkrati bo razširjena cesta za dober meter.

Na nasprotni strani ceste širijo pločnik, ki je od nekdanje glavna promenadna žila portoroških gostov. V koticke pod vedno zelenim grmičevjem in drevjem so postavljene moderne klopi. Ko bo predel ceste z razsvetlavo vred končan, bo nudil res lep pogled in to ne bo več samo prostor za sprehajanje pešcev in za parkiranje vedno številnejših motornih vozil.

Prav ta teden so se začela terenska dela za modernizacijo javne razsvetljave v Portorožu od ovinka pod vrhom »Vesne« do direktorije in skladišč »Piranskih solin«. Po pogodbi naj bi to bilo gotovo do 1. maja, iz načrtov je razvidno, da bo ta nova cestna razsvetljava v ponos Portorožu.

V kratkem bodo začeli tudi z adaptacijskimi deli za preureditev poslopja »Ljudskega doma« za potrebe mednarodnega šahovskega turnirja. Če omenimo še naraščajoči smisel in prizadevanje Uprave komunalnih dejavnosti za olepšanje vseh javnih nasadov in parkov in za pravočasno ocvetljenje vseh javnih nezazidanih prostorov v Portorožu, lahko napovemo, da bo to naše osrednje letovišče letošnjo sezono pokazalo gostom res dostojen zunanji videz.

Gostov pa pričakujejo letos v Portorožu še mnogo več kot prejšnja leta. Po pogodbah s tu-

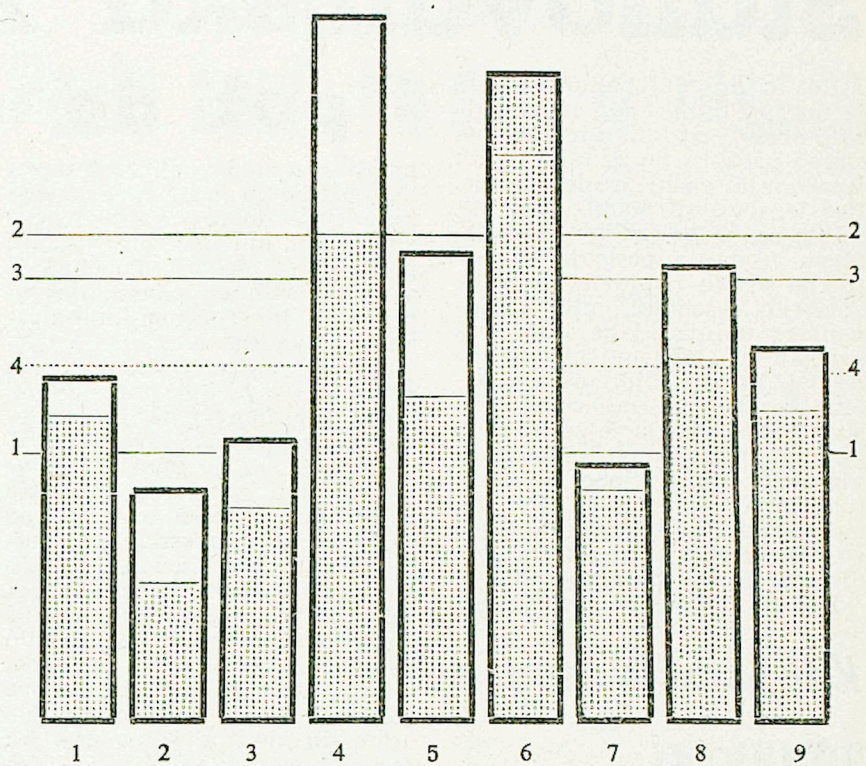
da je z velikim zadovoljstvom sprejel nalogo okrajnega štaba MDB in pripomnil, da je kljub temu, da še ni imel priložnosti, spoznati se s svojimi brigadirji, globoko prepričan, da bo I. primorska mladinska delovna brigada izpolnila vsa pričakovanja.

m. v.

jimi potovalnimi agencijami bodo prve skupine gostov prispele v Portorož že proti koncu marca, od sredine maja dalje pa so do konca sezone pogodbeno razprodana že sedaj vsa mesta v hotelih. Mednarodni šahovski turnir je sicer glavna, ne pa edina privlačnost tega turističnega centra. Razen naravnih lepot ter možnosti športa in oddiha so zmerne cene in solidna postrežba tisto, kar lahko zagotovi določenemu kraju naraščajoče število obiskovalcev. Tega se dobro zavedajo vsi, ki so v piranski občini odgovorni za turizem, saj bodo do sezone pripravili in prenovili še vrsto sob za tužce; gostišča in hoteli ter trgovske in obrtne poslovalnice prenavljajo svoje lokale in se trudijo odpraviti pomanjkljivosti, ki so še lani motile goste.

Julie

Narodni dohodek na prebivalca



- 1—1 = v FLRJ za leto 1958
- 2—2 = v LRS za leto 1958
- 3—3 = v okraju Koper za l. 1958
- 4—4 = v okraju Koper za l. 1956
- Temni del stolpca = v občini za leto 1956
- Cel stolpec = v občini za l. 1958
- 1 m/m stolpca = 3000 dinarjev

- Številke od 1—9 pod stolpci = naše občine
- 1 = Divača
 - 2 = Hrnelje
 - 3 = Ilirska Bistrica
 - 4 = Izola
 - 5 = Koper
 - 6 = Piran
 - 7 = Pivka
 - 8 = Postojna
 - 9 = Sežana

Neizkoriščena možnost

Občinski Svet za industrijo in obrt v Ilirski Bistrici je te dni predlagal Občinskemu ljudskemu odboru, naj bi Svet za kmetijstvo in gozdarstvo razpravljalo o možnosti sajenja hibridnih topolovih nasadov.

Ilirsko-bistriški bažen se razteza ob strugi Reke od Zabič do Ribnice v dolžini približno 25 km in ima zelo ugodne pogoje za razvoj te kulture. Na tem področju je skoraj 500 ha neobdelane zemeljske površine, ki bi lahko služila načrtnemu sajenju hibridnih topolovih nasadov. So namreč pogoji, da bi z nasaditvi-

jo hibridnih, hitrorastočih vrst topola dosegli zelo rentabilni donos, ki bi dosegel 15 do 20 milijonov dinarjev letno.

Praksa drugih dežel potrjuje to predpostavko. V ZDA so se odločili, da bodo ob rekah posadili 810 tisoč ha površin s topolovimi nasadi. V Italiji že od leta 1953 dalje z uspehom deluje posebni inštitut, ki skrbi za hibridizacijo in selekcijo topola. Mnogi italijanski kmetovalci so celo opustili saditev pšenice, koruze, krompirja in drugih poljedelskih kultur samo zaradi rentabilnejšega gojenja topolov. Posebno društvo v

Nemčiji za gojenje topolov je v letih 1947 do 1955 zasadilo več kot 50 milijonov topolovih sadik. Tudi v Turčiji so z zakonom obvezali vse občine, da pogozdijo s hibridnim hitrorastočim topolom vsa v ta namen določena zemljišča. V tej državi celo njihova državna banka daje zadevne kredite s 15-letnim odplačilnim rokom. Topolovi nasadi so oproščeni plačevanja kakršnegakoli davka, državne drevnesnice pa nudijo interesentom topolove sadike brezplačno.

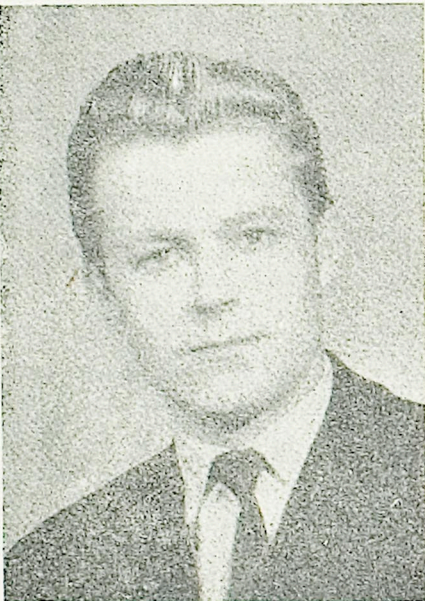
In kako je pri nas? Naša država uvaža letno 18 tisoč ton celuloze — tisto količino, ki bi jo lahko pridelali doma iz topolove lesne mase. Za tona te celuloze plačamo 200 dolarjev, letno torej približno več kot dva milijona in 270 tisoč dolarjev. Prav zaradi tega smo v proizvodnji in potrošnji umetnih plošč v evropskem merilu na zelo nizki stopnji, saj pride v Švedski na prebivalca 25 kg, v Norveški 12 kg, v Avstriji in Nizozemski po 5 kg, pri nas pa le 2 kg.

Povpraševanje po topolovem celuloznem lesu je v drugih deželah zelo veliko. Nemčija, Italija, pa tudi druge države ga rade kupujejo po 9,10 do 9,40 dolarjev za prostorninski meter. Svetovno tržišče je torej zainteresirano za topolino in je pripravljeno plačati znatne zneske za njen nakup. Zakaj torej ne bi gojenju topolovih nasadov posvetili več pozornosti, saj kaže gospodarska računica, da bi od tega lahko imeli znatne koristi?

Gre pa tudi še za eno znano dejstvo: z gojitvijo topolov na nerazračenih in za druge kulture nerodovitnih tleh lahko zaščitimo prometne zveze pred snežnimi zameti, burjo in viharji. To pa je posebno pomembno za naš Kras.

Če bi torej začeli s sistematičnim gojenjem v ilirsko-bistriškem bazenu, bi imeli letno do 4 tisoč kubičnih metrov prirastka topolove mase. Izkupiček od prodaje doraslih topolov pa bi lahko služil nadaljnji obnovi in dopolnitvi lesnoindustrijskih obratov na področju te občine. Zato velja, da bi o tem predlogu razpravljali tudi Inštitut za gozdarstvo in lesno industrijo LRS in pri tem upošteval ugoden teren in klime tega dela našega okraja za načrtno gojenje topolov.

Drago Čuk



Emil Cernetič

TEDEN DNI po Jugoslaviji

NOV LESNI KOMBINAT. enega največjih v Makedoniji, gradijo v okolici Kavadarca. Ta tovarna bo imela skobjarno, oddelek za izdelavo lesne embalaže, lesne galanterije, pohištva, oddelek za proizvodnjo vezanih plošč iz lesnih odpadkov in oddelek za gradbeno mizarstvo.

MOSTOVE ZA INDIJO IN BURMO je pričela izdelovati mostovna delavnica DJURO DJAKOVIĆ v Slavonemskem Brodu. Ta delavnica je že pred leti izdelala vrsto mostov za Turčijo. Za domače naročnike bo omenjeno podjetje izdelalo konstrukcije mostov v Slavonemskem Brodu in Pančevu.

194 MILIJARD DIN JE NAMEDENIJE ZA GOSPODARSKO NE-RAZVITE KRAJE. Pri posojilih iz SPLOSNEGA INVESTICIJSKEGA SKLADA bodo imela prednost tista območja, ki za sedaj niso v enakem položaju z industrijsko bolj razvitimi predeli naše države. S tem sredstvi bo v glavnem omogočena graditev termoelektrarn na Kosovem, gradnja cest v Makedoniji in v Kosmetu, dalje gradnja luke Bar, aluminij-skega kombinata pri Titogradu ter hidrocentrale Peručica v Crni gori.

ZA 45% SO POCENILI GRADNJO STANOVANJ V ZENICI. To pocenitev so dosegli z enostavnimi in bolj izdelanimi projekti za stanovanja, kakor tudi z istočasno gradnjo večih stanovanjskih objektov, kar je omogočilo racionalnejšo uporabo gradbenega materiala.

700.000 HA BOMO LETOS ZASADILI S HIBRIDNO KORUZO, kar bi pomenilo proizvodnjo več kot milijon vagonov koruze.

ZA 82 MILIJARD DIN HRANILNIH VLOG so zabeležili naši denarni zavodi ob koncu preteklega leta. Med posameznimi republikami je Slovenija na drugem mestu.

NAŠ TEDENSKI GOSPODARSKI KOMENTAR

Evidenca in kontrola cen

Važni gospodarski ukrepi Zveznega izvršnega sveta za razvoj kmetijstva in stabilizacijo gospodarstva

Zvezni izvršni svet je v tem mesecu sprejel tri važne odloke, katerih namen je, vplivati na dvig kmetijske proizvodnje. Morada eden ali drugi od teh ukrepov ne more veljati v polni meri za naše razmere in lahko pride do polne veljave v izrazito kmetijskih področjih, vendar pa jih ne moremo kakorkoli omalovaževati. Čeprav Slovenija ni v vseh pogledih izrazito kmetijska dežela, predstavlja kmetijska proizvodnja za njo važno postavko, v nekaterih primerih, kot je n. pr. proizvodnja hmelja, pa celo prednjači. In hmelj nam je lani vrgel nad dve milijardi deviznih dinarjev. V prihodnje naj bi jih še več, če bomo seveda dvignili pridelek te žlahtne rastline.

Prvi odlok, o katerem naj bi spregovorili, se tiče kreditiranja kooperacij med zadrugami in kmetijskimi proizvajalci. Zadruga postaja potem, ko se je rešila opravil, ki ne gredo v njeno pristojnost in se tičejo bolj trgovine ali podobno, nosilec socialistične preobrazbe vasi. Vemo, da z razdrobljenim delom ne bomo dosegli uspehov in da se morajo uveljaviti le velike ekonomije, podobne industrijskim obratom, ki razpolagajo s stroji in drugimi modernimi kmetijskimi proizvodnimi sredstvi. Obdelati je namreč treba vsako leto več površin in vsako leto intenzivneje, uporabljajoč pri tem zlasti mnogo strojev in umetnih gnojil. Tega razdrobljena kmetijstva ne zmorejo. Če pa bodo hotela obstati, se bodo morala čimprej pri-

ključiti sodelovanju, katerega nosilec so njihove zadruge, katerim nudi skupnost v ta namen ugodne kredite.

Lani je že izšel odlok, po katerem so lahko tudi individualni kmetovalci dobili kredite za dvig kmetijske proizvodnje in to pod zelo ugodnimi pogoji. Izkazalo pa se je, da se teh kreditov niso ravno posluževali, saj njim odobreni krediti mesečno niso nikoli presežili 30 milijonov. Tak način seveda ne more pripeljati do cilja, ki smo si ga zastavili. Nov odlok naj reši to vprašanje kompleksno in načelno, obenem pa da zadrugam mesto, ki jim je določeno v našem gospodarskem sistemu glede na dvig kmetijske proizvodnje.

Naslednji ukrep predvideva zaščitne cene za žito in nekatere vrste živine. Proizvajalcem so zagotovljene minimalne cene, ki naj bi jih spodbujale k stalni in enakovredni proizvodnji. S tem bi bile tudi zagotovljene stalne cene in sigurno plasiranje pridelkov. Proizvajalci so z zaščitnimi cenami dobili osnovo za trdno kalkulacijo in s tem za možnosti investiranja v napredek svoje proizvodnje. To je tudi temeljni pomen ukrepa.

Kot tretji ukrep, pa naj navedemo odlok o nagradah za tiste gospodarske organizacije, ki se bodo udeležile tekmovanja in

dosegle ali presegle določene norme. Od prejetih nagrad dobe 75% člani kolektiva, ki so pripomogli s svojim delom k temu, da je bil dosežen tak uspeh.

Ukrepi, ki smo jih navedli, se tičejo kmetijstva. Toda nič manj pomemben ni ukrep Zveznega izvršnega sveta, ki je bil sprejet pretekli teden in ki se tiče evidence in kontrole cen določenih proizvodov. Namen tega ukrepa je pravočasno ugotavljanje in odstranjevanje vzrokov, ki bi lahko vplivali na povišanje cen. Tak ukrep se je izkazal kot potreben in nujen in je nanj opozoril primer nekaterih podjetij, ki so pretekli mesec brez pravega vzroka skušala pavšalno zvišati cene. Seveda je bilo to onemogočeno, za bodoče pa naj bi take pojave preprečil omejen odlok. Cene morajo biti odraz in rezultat ekonomskih zakonov in ne posledica nerealnih računov, sestavljenih v pisarni. Obenem pa naj novi ukrep omogoči trdnost cen ter prepreči negativen vpliv, ki bi ga lahko imelo povišanje posameznih proizvodov na stabilnost našega tržišča kot celote in s tem seveda tudi gospodarstva. Ukrepi, ki jih predvideva odlok za ohranitev in utrditev stabilnosti, naj bi bili seveda v prvi vrsti ekonomskega značaja in ne morada administrativni.

-dt-

Potrudimo se, da bo triindvajseti marec zapisan v zgodovini jugoslovanskih narodov kot simbol naše enotnosti in naporih za izgradnjo boljšega življenja

Stanovanjska zadruga

- pot do stanovanja

Kot v drugih obalnih mestih, je tudi v Piranu huda stanovanjska stiska. Število prebivalstva stalno narašča, po že tako tesnih stanovanjih pa ni prostora zanje. Res je, da stoji marsikatero poslopje še vedno prazno in zapuščeno. Toda ta poslopja so potrebna večjih popravil, česar ne zmorejo zasebniki, niti stanovanjska uprava; take hiše prevzemajo v glavnem delovni kolektivi, ki si v njih urejajo počitniške domove za svoje članstvo. Preko poletja je že prijetno v njih, pozimi pa tešne ulice ukradejo vso svetlobo in zrak; tudi zaradi tega ne bi bile primerne za stalna stanovanja. Mnogo hiš pa je v tako slabem stanju, da jih bo treba podreti.

Kakšne težave so zaradi po-

manjkanja stanovanj, vedo povedati predvsem gostinci. Primanjkuje jim dobrega strokovnega kadra, ker mu ne morejo nuditi potrebnih stanovanj. Podobno je v vseh drugih gospodarskih organizacijah, kjer primanjkuje strokovnega kadra.

Na piranskem ObLO se tega problema zavedajo prav dobro; prvič, ker dobro poznajo probleme gospodarstva v svoji občini, in drugič, ker je vprašanje stanovanj tudi vprašanje občinskih uslužbencev. ObLO bi prav rad zastavil svoja investicijska sredstva za gradnjo stanovanj — če bi mu ob obilici gradenj in soudeležb pri investicijah raznih domačih (predvsem gostinskih) podjetij še ostalo kaj sredstev.

Zdaj, kaže, so našli za njihove pogoje najprimernejši način, da pride do gradnje stanovanj. Na osebno prizadevanje načelnika Oddelka za gospodarstvo in komunalne zadeve ObLO Piran Mirana Fuxa so bila iz drugih krajev Slovenije zbrana pravila, na podlagi katerih se je ta pone- deljek formirala v Piranu prva stanovanjska zadruga. Na ustanovnem občnem zboru petnajstih interesentov so nadeli svoji zadrugi ime »Moj dom« in si porazdelili pripravljeno delo, da bi čimprej lahko pričeli z gradnjo. Ker upajo na potrebno razumevanje in podporo s strani pristojnih oblastnih in bančnih organov glede potrebnih dovo-

ljenj in kreditov in ker name- ravajo sami zastaviti vse svoje sile, predvidevajo, da bodo prve od 15 enostanovanjskih hišic vse- ljive že letošnjo jesen.

Prepričani smo, da bodo temu vzhledu kmalu sledile ustanovitve nadaljnjih stanovanjskih zadrug. Jule

IN V KOPRU PRAV TAKO

Na spodbudo kopskega Zavo- da za stanovanjsko izgradnjo so se pred štirinajstimi dnevi se- stali interesenti, ki želijo sami zgraditi stanovanjske hišice. Ustanovili so iniciativni odbor, ki ima nalogo preskrbeti točne lokacije (le-ta je v glavnem do- ločena za vrsto enostanovanjskih hišic za Slavnikom v Smededeli), bo pa odbor opravil tudi vsa druga pripravljala dela, kakor so intervencije za dodatna poso- jila, pregled možnosti za čim ce- nejšo gradnjo, ugotovitev naj- bolj ustreznega tipskega načrta itd.

Do sedaj je prijavljenih inte- resentov za zasebno gradnjo eno- stanovanjskih hišic v Kopru že nad 20; vsi razpolagajo z dobrim delom lastnih sredstev za grad- njo in je pričakovati, da bodo že letos pod lastno streho, to pa le pod pogojem, če jim bodo pra- vočasno dodeljene točne loka- cije in parcele, za kar so dobili na občini pozitivna zagotovila.

RAZGOVOR Z NAŠIMI KANDIDATI

Skrb za človeka na prvem mestu

Med podjetja, ki so v našem okraju vse doslej razpolo- žive lastne proste viške porabila za izboljšanje življenjske ravni svojih delavcev in nameščencev, sodi v koprski občini in tudi v okraju na prvo mesto Tovarna motornih vozil TOMOS — Koper, ki je v nekaj letih več kot 100 za bivanje neprimernih stanovanjskih objektov preuredila v lična dru- žinska stanovanja. S tem je znatno omiljena splošna stanovanjska stiska in omogočen nemoten razvoj ene izmed naj- važnejših industrijskih panog naše države. V tej zvezi smo postavili kandidatu za Zbor proizvajalcev Ljudske skupščine Slovenije, Viktorju Grči, vodji servisne službe to- varne TOMOS, nekaj vprašanj:

Znano je, da vaše podjetje posveča veliko skrb stanovanjski izgradnji, in sicer z lastnimi sredstvi. Ali bi nam pojasnili, kaj in koliko ste napra- vili na tem področju?

Vzporedno s pospešeno gradnjo na- šega največjega industrijskega objek- ta v kopskem okraju se je vse bolj postavljala zahteva po gradnji ter ureditvi stanovanjskih objektov za naše delavce in uslužbence. Za ta- krat, ko smo imeli le načrte za ve- lika industrijska poslopja, smo raz- mišljali, kako dobiti zadostno število stanovanj. Zato smo se že v decem- bru leta 1954 odločili, da bi obnovili na Miljskih hribih zapuščene hiše optantov in vanje naselili prve de- lavce. Večina hiš je bila v neupo- rabnem stanju in do skrajnosti za- nemarjena. S sredstvi, ki smo jih ta- krat imeli na razpolago, smo naj- prej uredili samski dom, postopoma pa začeli z obnovo hiš v Fajtih, Per- mančanu, Hrvatinih, Božičih, Brigiti, Louranu, Ceraju in v Sodnikih. Do- slej smo usposobili v teh krajih že 111 družinskih stanovanj, povrh pa še tri samske domove s 46 postelja- mi. Obnova ni bila lahka in je še nekaj hiš, ki za sedaj nimajo tistega udobja, kakršnega si želi delovni člo- vek. V vseh hišah smo napeljali tudi elektriko. Kjer je le možnost dopu- ščala, smo zgradili kopalnice, v dru- gih pa jih bomo postavili postopoma. Vse stanovanjske prostore izpopolnju-

jemo s sanitarijami in težimo za tem, da bi bila v vsako hišo napeljana voda. Precejšnje izdatke smo imeli tudi s postavitvijo strelovodov, ki so v Miljskih hribih marsikje nujno po- trebni.

Razen tega je TOMOS tudi v Pira- nu adaptiral 21 družinskih stanovanj, v Portorožu samski dom s 23 ležišči in v Bertokih samski dom s 37 leži- šči. Ob vsem tem poseduje tovarna tudi v Kopru 9 stanovanj in 1 gar- sonjero, v Smededeli pa 40 družinskih stanovanj in 12 garsonjer.

Kaj nameravate graditi v bližnji bo- dočnosti?

Potreba po novih stanovanjih je še vedno občutna. Zato bomo morali s pomočjo lastnih prostih viškov in s krediti v kratkem razširiti naš stanovanjski sklad še za 6 blokov v Se- medeli in za 90 garsonjer ter nekaj družinskih stanovanj na Belvederu v Kopru. Poudariti moram, da vsa ta adaptacijska dela opravlja naša last- na režijska gradbeno-mizarska skupa- na. Le-ta bo imela še dovolj dela, saj po našem trenutnem programu potrebujemo še okrog 300 stanovanj.

Kolikšna sredstva je podjetje vloži- lo za stanovanjsko izgradnjo hiš, na- menjenih članom svojega kolektiva?

Doslej smo porabili 219 milijonov dinarjev, od tega 13 in pol milijona za opremo samskih domov. V glavnem predstavljajo ta sredstva uspeh našega dela, saj so bili to prosti vi- ški naše proizvodnje, le v majhni meri so v tej vsoti udeleženi razni krediti. Sedanja vrednost obnovljen- jih stanovanjskih objektov je znatno višja. Vse to kaže, da je tovarna TO- MOS storila, kar je mogla za dvig življenjske ravni svojih delavcev.

Kako ste se lotili reševanja prehrane delavcev in nameščencev in kakš- ni so načrti za izboljšanje življenjskih in družinskih pogojev?

Tudi prehrana delovnega človeka je važen činitelj pri povečanju storilno- sti, česar se vodstvo tovarne dobro zaveda. Zato smo v Kopru in v Hr- vatinih uredili menzo. Ker pa pre- videvamo, da se bo ob koncu letoš- njeja leta, če bodo 1. julija dani po- goji za poskusno proizvodnjo, dvigni- lo število zaposlenih za nadaljnjih 400 do 500 delavcev in bo naš kolek- tiv številno približno 1200 ljudi, bo po- treba, da bomo tudi v sami tovarni odprli menzo, v Bertokih pa prostore za kulturno in športno izzivljanje. V Bertokih nameravamo namreč uredi- ti prostor za čitalnico, klubske pro- store ter razna športna igrišča. Se- veda bomo vse to zgradili s prosto- voljnimi delom.

Tudi skrb za zdravje naših delav- cev nam je blizu. Zato bomo v krat- kem uredili splošno in zobno ambu- lanto, nabavili bomo rentgen, s last- nim rešilnim avtom pa bomo raz- bremenili reševalno postajo v Kopru.

Imamo pa seveda tudi nekaj težav. Čeprav razpolagamo s 4 avtobusi in nam podjetje SLAVNIK rado poma- ga pri prevažanju naših nameščencev na delo in z dela, se vendar kaže vse bolj nujna potreba po povečanju last- nega voznega parka. Pričakujemo tu- di, da bodo pristojni oblastni in tr- govinski organi uredili zadostno pre- skrbovanje naših delavcev in usluž- bencev z živiliškimi potrebščinami, saj je njihova oskrba v Miljskih hribih za sedaj še dokaj pomanjkljiva.

Smiljan Voličič

Kaj pravijo drugod

POMURSKI VESTNIK

PRVA MDB ZA AVTOCESTO

Zadnje nedeljo je bilo v Murški Soboti posvetovanje predsednikov in sekretarjev občinskih komitejev LM Slovenije. Na posvetovanju, katerega se je udeležil tudi komandant repu- bliškega štaba Jože Predikaka, so sklenili, da bo na prvo delovno iz- meno na gradbišču avtoceste Ljubljana-Zagreb odšlo iz Pomurja 120 brigadirjev. Odpotovati bodo že pr- vega marca.

GLAS GORENJSKE

PRVA MLADINSKA BRIGADA BO NOSILA IME STANETA ZAGARJA

Se nekaj dni in z Gorenjske bo od- šla prva mladinska delovna brigada, ki bo pomagala graditi cesto »Brat- stvo in enotnost« na odseku Ljublja- na-Zagreb. Na zadnji seji predse- dstva OK LMS Kranj so člani sekre- tariata sklenili, da se bo imenovala prva brigada po Stanetu Zagarju. Do sedaj so še vse brigade, ki so se imenovala po narodnem heroju Za- garju, dosegle najboljše uspehe. Upa- mo, da bo tudi ta prva letošnja bri- gada lahko vsem v ponos. Stela bo 120 brigadirjev. Do sedaj je okrajni štab zbral že 118 prijav. Med mladino pa je izredno veliko zanimanje. Pri- jave še prihajajo. Kdo pa bo lahko sodeloval pri tej mladinski akciji, bo odločil šele strogi zdravniški pregled. Za komandanta brigade je imenovan Srečko Peklija iz Skofje Loke.

PRIMORSKE NOVICE

OSNUTKA ZA SPOMENIK SIMONU GREGORČIČU ZE IZDELANA

Odbor za postavitev spomenika Si- monu Gregorčiču je te dni razstavil v izloženem oknu manufakturne tr- govine na Trgu svobode dva minia- turna osnutka za spomenik, ki ju je izdelal akademski kipar Jaka Savin- sek. Odbor je tudi pozval občane, naj si ogledajo osnutka in izrečejo svoje pripombe, ki bodo vpisane v posebni knjigi, ki jo bodo hranili v Gregorčičevi sobi na Vrsemu. Mnenja in predloge vaščanov bo upošteval tudi akademski kipar Savinšek za do- končno izdelavo spomenika. Spomenik bodo predvidoma postavi- li že letos na Trgu svobode v Ko- baridu.

Z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o pra- vicah in dolžnostih ter o vo- litvah in odpoklicu ljudskih poslancev Ljudske skupščine LRS je določeno, v katerih primerih se izvedejo ponovne ali nadomestne volitve za ljudske poslance.

PONOVNE VOLITVE SE OPRAVIJO:

● če pristojna volilna ko- misija razveljavi volitve zara- di nepravilnosti pri volitvah;

● če je v kakšnem volilnem okraju kandidiral en sam kan- didat, pa ni dobil večine glasov vseh volivcev, ki so vpisani v volilnem imeniku v vo- lilnem okraju oziroma ni do- bil več glasov, kot je polovica skupnega števila proizvajal- cev ustrezne proizvajalske skupine na območju volilnega okraja;

● če je v volilni enoti dvo- je ali več kandidatov z naj- večjim številom glasov dobilo enako število glasov;

● če ob verifikaciji man- datov dom Ljudske skupščine razveljavi izvolitev poslance zaradi nepravilnosti pri voli- tavh.

Nadomestne volitve se opravi- jo, če poslanec umre ali če mu preneha mandat iz kakrš- nih koli drugih razlogov. Na- domestne volitve razpiše re- publiška volilna komisija in se morajo opraviti najpozneje v treh mesecih od dneva, ko je bilo poslansko mesto iz- praznjeno.

Vsemu v brk

Ze pred časom smo pisali o nemo- gočih razmerah v podjetju »Sobosi- karstvo, pleskarstvo in črkoslikar- stvo Postojna«. Obravnavanje tega problema je dvignilo precej prahu po Postojni, vendar pa ga ni uredilo. Bil je sklican celo sestanek, na kate- rem je upravnik Viktor Hajna uporno brnil svoje stališče, čeprav ni mogel zanikati niti enega objavljenega dej- stva.

Po objavi in po sestanku so se raz- mere še poslabšale. Kdo in zakaj je kriv, da je zavladalo tako stanje, ki nima nič skupnega z našo sociali- stično stvarnostjo, bi bilo morda tudi potrebno ugotoviti. Vsekakor so se potem dogajale stvari, ki se zdijo spričo osemitnega razvoja delavskega samoupravljanja pri nas nemo- goče, vendar pa so še kako bridko resnične.

Ne bi zdaj hoteli razpravljati o po- slovnihi »javnihi tajnah« podjetja, marveč se zadržimo le pri grobem kršenju načel delavskega samoupra- vljanja. Za razumevanje moramo po- jasniti še nekaj stvari.

Delovni kolektiv šteje brez petih vajencev skupaj le devet članov, za- to ti vsi skupaj tvorijo delavski svet podjetja. Zadnje volitve tega organa so izvedli v podjetju 12. junija 1957. Tedaj so za predsednika DS izvolili še za eno mandatno dobo Janka Gla- žarja.

Dejstvo je, da se upravnik Viktor Hajna in računovodkinja Anica Bom- bač nista ozirala na DS in ga pri svo- jem delu sploh nista upoštevala. O tem jasno pričra vrsta postopkov. Ker pa so ostali člani kolektiva, v glavnem mladi ljudje, zelo prizadevno uveljavljali delavsko samoupravlja- nje in s tem neposredne koristi pod- jetja, je prišlo do odkritega spora med upravnikom in kolektivom. Ne- opazno je zato z nekaj spretnimi prijemi skušal upravnik oslabil in razbiti kolektiv — nekaj z odpusti, nekaj z »začasnimi« premeštvami v Koper itd. Z na videz zakonito pō- tezo se je nazadnje skušal znebiti še samega predsednika DS Janka Gla- žarja. Izdal mu je preprosto dekret o odpustu iz službe — ne glede na vse pozitivne predpise, ki te zadeve regulirajo. Glazarju je enostavno po- kazal vrata in mu prepovedal vstop v podjetje kot kak kapitalist v naj- bolj klasični kapitalistični dobi.

Dne 15. februarja je Glazar sklicel sejo DS in vabilo dostavil vsem čla- nom kolektiva, torej tudi upravniku in računovodkinji. Oba sta vabilo zavrnila, češ da je zanj brezpred- metno, ker Glazar tako ni več v de- lovnem razmerju s podjetjem in ni- ma tam kaj iskati. Kolektiv pa se je kljub temu sestal na sejo in zavrnil odpust Glazarja kot nezakonit. Seje so se udeležili tudi predstavniki ObLO in sindikata, ki so morali spričo jasnega stanja dati prav mladi- m delavcem.

To pa ni veljalo za upravnika Haj- no. Ko se je Janko Glazar javil na delo v ponedeljek, 17. februarja, mu je upravnik prepovedal vstop v de- lovne prostore s trmasto motivacijo, da je zanj Glazarjeva odpoved zako- nita in zato veljavna.

Če pustimo nemar sto drugih okol- nosti, o katerih bi lahko pisali (o gospodarskih in poslovnih vprašanjih v podjetju, o delu, ki ga je dovolj v Postojni in vendarle ga ni, o raznih drugih očitkih in umakljenih tožbah itd.), nas pritegne predvsem nauk, ki ga lahko potegnemo iz te zadeve. Gre namreč za to, da se vse po letu 1950, ko je bilo uvedeno delavsko

samoupravljanje v Jugoslaviji, nismo načelom te velike pridobitve delav- skega razreda nikoli več zamerili niti za ceno še takšnega strokovnjaka, še tako nepogrešljivega ali zaslužnega človeka. Upravljanje podjetij po de- lavcih je postalo nedeljiv del naše socialistične stvarnosti, že nekaj sam- o po sebi umevnega. Zato se ljudje v Postojni toliko bolj sprašujejo, ka- teri in čigavi interesi so vzdrževali toliko časa tako stanje v pleskarskem podjetju, ko je vendar bilo na dlani, da je upravnik Viktor Hajna kršil najosnovnejša pravila naše sociali- stične demokracije. Kaže pa, da se bo zdaj zadeva le uredila, saj je bila imenovana posebna komisija, ki naj zadevo podrobno preišče in svoje ugotovitve predloži pristojnim foru- nom. —a

PIVKA

Ze dalj časa žene v Pivki pri- pravljajo 15-letnico svoje orga- nizacije. To je tem bolj pomemb- no, ker te priprave tečejo vzpo- redno s predvolilno aktivnostjo in ker bo ta proslava združena s proslavo 8. marca, mednarodnega Dneva žena.

Na predvečer praznika bo v kino-dvorani slavnostna akade- mija. Pri programu bo sodelovala godba na pihala JLA iz Postojne in prvakinja ljubljanske Opere Vilma Bukovčeva. Drugi dan, 8. marca, bo v domu JLA v Pivki družabni večer. Igrala bo jazz- godba reške garnizije.

Za proslavo se ne zanimajo sam- o žene, ampak vsi Pivčani.

V. J.

Bilo bi prav . . .

... če bi uprave trgovskih podjetij uspešneje nadzorovale poslo- vanje svojih poslovalnic in dosledno preprečevale poslovdjem samo- voljno zviševanje cen posameznim prodajnim predmetom

... če bi računovodje gospodarskih organizacij delovnim kolekti- vom razumljivo tolmačili zaključne račune in se bolj kot mogoče izogibali nejasnih razlag, ob katerih člani delovnih kolektivov ne dobijo stvarne podobe o stanju podjetja

... če bi upravnikom tistih gostišč, ki izkazujejo izgubo zaradi subjektivnih vzrokov, onemogočili nadaljnje upravljanje upravniške službe

... če bi finančni organi občinskih ljudskih odborov začeli s pre- gledovanjem zaključnih računov gospodarskih organizacij takoj, ko so predloženi v pregled in potrditev

... če bi podjetje »Javor« Pivka dokončno rešilo vprašanje delov- nega mesta zaposlenega invalida; pri tem pa upoštevalo njegovo zdrav- stveno stanje

... če bi se občinski ljudski odbori v sodelovanju z občinskimi sindikalnimi sveti in okrajno obrtno zbornico takoj lotili priprave za podpisovanje kolektivnih pogodb v smislu tozadavnih predpisov

POMENIMO SE PRED VOLITVAMI TUDI O TEM

PREMIERA RADIJSKE SLUŠNE IGRE

Naše šolstvo na novih poteh

Paolo Levi: Po čem je resnica

Govoriti o važnosti in pomenu šole, o mestu šole v našem družbenem življenju bi moralo biti danes docela odveč. Našim ljudem postaja vedno bolj jasno, da je šola tako tesno povezana s slehernim kulturnim, gospodarskim in tehničnim napredkom, da teh dveh pojmov, šola in napredek, sploh ne ločimo več.

Danes, ko se nam zdi tako samo ob sebi umevno, da je skoraj v vsaki vasici šola, da je v vsakem večjem naselju osemletka, gimnazija ali strokovna šola, ki je na široko odprta vsakemu mlademu državljanu, prav radi pozabljamo, s kako velikim naporom in s kako velikimi žrtvami smo začeli graditi in še gradimo tisto, kar imenujemo naše šolstvo. Da bi vsaj nekoliko osvetlili razmere, v katerih smo se znašli tik po osvoboditvi, naj na kratko obnovimo spomine na usodo slovenskega šolstva pod Italijo.

Tik pred prvo svetovno vojno, torej še za časa Avstrije, je bilo v sedanjih mejah koprškega okraja okrog 120 slovenskih osnovnih šol, 120 šol v polnem razvoju in z velikim številom učencev.

Leta 1915 je stopila Italija v vojno, leta 1918 so prišli v naše kraje italijanski okupatorji. Zgodovina slovenskega šolstva pod Italijo je prav kratka in splošno znana: leta 1926 ni bilo na vsem našem ozemlju nobene slovenske šole več. Kako se je v tistih težkih letih godilo slovenskemu človeku, slovenski besedi in knjigi, slovenskemu učencu in učitelju, — o tem so napisane knjige in bodo še napisane. Na tem mestu bi hoteli ugotoviti le eno: napačno je misliti, da so začeli zapirati slovenske šole in preganjati slovensko učiteljsko šolo fašisti; to se je gojilo že mnogo prej, že leta 1918, takoj po prihodu Italijanov in še pred aneksijo naših krajev. Tako imenovana Gentilijeva »reforma« je ta proces samo pospešila in dokončala.

Potem, ko so zatrli slovensko šolo, so začeli Italijani v naših krajih uvajati svoj šolski sistem in izgrajevati svojo šolsko mrežo.

Poglavitna naloga italijanske šole med Slovenci je bila ta, da čimprej in čim temeljiteje raznarodi in poitalijani slovenske otroke. Hkrati pa so imeli Italijani tudi interes, da bi se mladi Slovenci naučili v nizkoorganiziranih šolah zgolj zasilne pismenosti, kajti Slovencev je bil odmerjen v družbi najnižji položaj, položaj nekvalificiranega delavca. Temu namenu je bil prilagojen ves vzgojni sistem, prilagojena pa mu je bila tudi šolska mreža. Za to dobo je značilno veliko število drobnih, nizkoorganiziranih, eno- ali dvooddelčnih šol, ker je pač hotela imeti italijanska oblast v vsaki vasi svojega učitelja — raznarodovalca, ki je bil seveda obenem tudi njen politični priganjač.

Posledica tega petindvajset let trajajočega raznarodovalnega dela, združena z brutalnim političnim in ekonomskim pritiskom, so bile za nas Slovence zelo hude; pri tem pa ne mislimo samo na narodno odpadništvo, ki se je javljalo ponekod v večji, drugod zopet v manjši meri, temveč tudi na splošni padec kulturne ravni — kar se je posebno očitovalo v velikem številu analifabetov prva leta po osvoboditvi.

Vojna, ki je divjala preko naših krajev, pa nam je pustila še druge posledice. Do temelja je bilo porušeno 8, težko poškodovanih pa pet šolskih zgradb. Začeti je bilo treba popolnoma znova.

Takoj po osvoboditvi leta 1945 je začela ljudska oblast oživljati stare in ustanavljati nove šole. Razumljivo je, da je prišla pri tem krajevna tradicija do polne veljave in da so čestokrat prevladali navidezni lokalni interesi nad treznimi ter splošnimi kriteriji.

Obnova porušeni in poškodovanih zgradb nikakor ni zadostovala za naraščajoče šolske potrebe in je bilo treba zato že od vsega začetka misliti na povečanje že obstoječih poslopij in na adaptacijo razpoložljivih, vsaj deloma ustreznih tujih stavb, predvsem pa je bilo treba misliti na gradnjo novih šol. Po vojni je bilo zgrajenih 15 novih šol (pri čemer ni všteta šola v Tatrach, ki se nahaja v preadaptiranem družbenem domu) in en dijaški dom. Nekateri objekti še niso popolnoma dovršeni (Gračiče, Dijaški dom Postojna), drugi zopet — ki so bili grajeni tako, da dopuščajo možnost etapne izgradnje — niso do kraja dograjeni (Dekani).

Od leta 1945 pa do konca šolskega leta 1956-57 je bilo v sami šolski mreži, v tipu šol, kakor tudi v njihovi notranji organizaciji mnogo sprememb, saj je šolska

oblast težila k temu, da ustvari tako šolsko mrežo in take tipe šol, ki bi najbolj ustrezale ljudskim potrebam.

Ob koncu šolskega leta 1956-57 so bile v našem okraju naslednje šole, šolske in predšolske ustanove: osnovnih šol in osemletk 126, nižjih gimnazij 7, višjih gimnazij in učiteljske 4, nižjih strokovnih in vajenskih šol 9, srednjih strokovnih šol 2, posebnih šol 2, otroških vrtcev 23, dijaških domov in internatov 9, italijanskih osnovnih šol in osemletk 9 in italijanskih gimnazij 2.

Vseh šol in šolskih ustanov je bilo v okraju 193 s 14.389 učenci.

Kljub vsemu, kar smo navedli, pa ne moremo mimo nekaterih slabih strani našega šolskega sistema. Te slabe strani so:

1. Veliko število osnovnih šol, med katerimi so nekatere prav majhne, saj ima na primer 61 osnovnih šol manj kot 50 učencev.

2. Iz tega izhajajoča nizka organizacijska stopnja naših šol, saj imamo na našem področju 92 ali 73 odstotkov takih šol, kjer poučujeta samo eden ali dva učitelja. O tem, da mora pouk na takih šolah nujno zaostajati za poukom na višje organiziranih šolah, in sicer tako po količini kakor tudi po kakovosti znanja, ni treba posebej govoriti.

3. Razcepljenost naše obvezne šole na dva popolnoma ločena tipa, brez kontinuitete in brez vsakišne notranje povezave: na štirirazredno osnovno šolo z razrednim in na štirirazredno nižjo gimnazijo s predmetnim poukom, pri čemer pa je slednja bolj primerna za to, da pripravlja svoje učence za nadaljnje šolanje na višjih gimnazijah in srednjih strokovnih šolah, kakor da bi nudila svojim absolventom zaokroženo in za življenje potrebno znanje.

4. Dejstvo, da dovrši vseh osem razredov obvezne šole komaj ena petina vseh šoloobveznih otrok.

Vsi ti in še nekaj drugih razlogov je narekovalo, da so pristopile tudi naše šolske oblasti k nekaterim važnim in daljnosežnim ukrepom, ki bodo pomenili, ko bodo do kraja izvedeni, zares prelomnico v našem šolstvu.

Najvažnejši ukrepi so bili naslednji:

1. V krajih, kjer obstoji poleg osnovne šole tudi nižja gimnazija, se združita obe šoli v osemletko, ki bo postopoma začela uvajati nov učni program.

2. Osemletke bodo ustanovljene samo v tistih krajih, ki bodo ime-

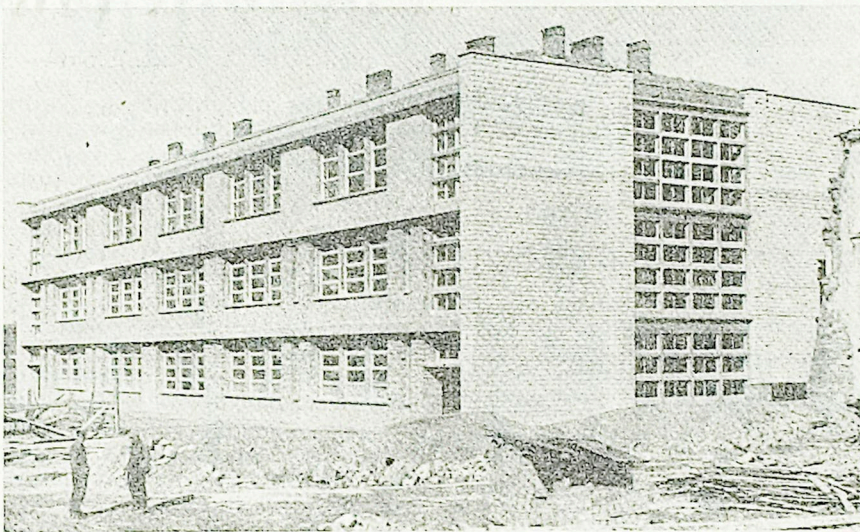
li za to potrebne pogoje: primeren šolski prostor in zadostno število solarjev.

3. Nekateri enooddelčne in dvooddelčne šole se ukinejo, učenci teh šol pa preusmerijo v sosednje višje organizirane šole, toda samo v primeru, če zaradi tega niso primorani hoditi v šolo dalje kot 3-4 km. Ta razdalja sme biti večja samo tedaj, če jim je zagotovljen prevoz do šole ter nazaj.

4. Nekatero šole, ki nimajo izgledov, da bi same vzrastle v popolne osemletke, bodo pošiljale svoje učence v nadaljnje šolanje na bližnjo popolno osemletko.

5. Nekaterih šol ne bo zaradi prevelike razdalje mogoče povezati z osrednjimi osemletkami. Ime bodo sicer vseh osem razredov, toda združenih v majhnem številu oddelkov. Njihovočasno ime pa je: nepopolno razvita osemletka.

L. J.



Po osvoboditvi je zraslo v Koprnu na Belvederu moderno poslopje osnovne šole, to se pravi prvi trakt predvidenega projekta. Zaradi večjega števila učencev (v isti stavbi je tudi učiteljske) so postali prostori pretesni in prva pomoč je bila — nadzidava enega nadstropja. Dela so bila končana letos in v drugem polletju se je začel pouk že v novih učilnicah

IZ NAŠE KULTURNOPROSVETNE DEJAVNOSTI

Vztrajno delo - lep uspeh

»Hmeljska princesa«
v Ilirski Bistrici

Ta teden je DPD Svoboda iz Postojne uprizorila v Ilirski Bistrici Gobčevo opereto v treh dejanjih »Hmeljska princesa«. Postojnski gostje (pri predstavi jih sodeluje kar 70), so dali dve predstavi: popoldne za dijake in zvečer za ostale. Vsi, ki so prisostvovali predstavi, so se o nastopu izražali z navdušenjem, posebno priznanje pa je žela tovariša Danica Kašca v vlogi Darinke, kakor tudi komične vloge hmeljskih prekupčevalcev. Bistričani so zelo hvaležni za obisk in ta predstava jim bo obenem spodbuda za nadaljnje delo.

Veseli večer v Jelšanah

So DPD Svobode in prosvetna društva, ki se v polni meri zavedaajo svojih nalog, in med te brez dvoma sodi tudi prosvetno društvo Sloga iz Jelšan. Zato velja o delu tega društva zapisati nekaj besed.

V nedeljo, 16. t. m., sem obiskal Jelšane. Člane prosvetnega društva Sloga sem zalotil pri zadnjih pripravah za pestro kulturno-prosvetno prireditev, medtem ko so se v okusno okrašen dvorani zbirali Jelšanci, vsi nestrpni, kaj jim bodo pokazali neutrudni domači prosvetarji. Nisem jih hotel motiti pred predstavo, zato sem se pomešal med gledalce in z zanimanjem sledil njihovemu bogatemu sporedu zborovskih pesmi, koncertu tamburaškega zbora, narodnim plesom v izvedbi folklorne skupine in dobro naštudiranemu programu dramske skupine. Lahko mirno zapi-

šem: nastop mladih Jelšanecv je marsikoga presenetil. Zato sem po predstavi poiskal predsednika društva Jožeta Hrabra in ga zaprosil, naj mi kaj pove o delu društva in še to in ono. Rad se je odzval moji radovednosti ter mi med drugim dejal:

»Razumljivo je, da so težave s pripravami in izvedbo takšnih prireditev. Te težave so pač objektivnega, često pa tudi subjektivnega značaja. Med nami je še vse pre malo razvita poglobljena težnja po načrtnem kulturno-prosvetnem delu, kaže pa, da smo led že prebili in s smotrnim delom bomo lahko v prihodnje še bolj pritegnili predvsem mladino v kulturno-umetniško dejavnost. Prepričan sem, da bodo v zvezi Duilija Boštjančiča, ki se z vso požrtvovalnostjo udeležuje v našem društvu, v kratkem sledili tudi tisti, ki za sedaj vidijo vse razvedrilo le v plesu in drugih vaških zabavah.«

Ko sem ga povprašal, kaj ima društvo v bližnjem načrtu, mi je odgovoril:

»S pravkar naštudiranim programom, ki je kakor kaže v Jelšanah žel zadovoljiv uspeh, bomo nastopili v vseh okoliških vaseh, pa tudi v Ilirski Bistrici. Zelo radi gostujemo tudi v vaseh okrog Reke. Težave imamo le s prevozom, upam pa, da jih bomo z našo dobro voljo znali premostiti. Sedaj pripravljamo uprizoritev komedije »Trije vaški svetniki«. Mimogrede rečeno — ne bo dolgo in marsikoga bomo presenetili, ker se vestno pripravljamo na premiero.«

Ob zaključku razgovora se mi je tovariš predsednik potožil, da

ima društvo dokaj težav, ker doslej še niso naleteli na razumevanje pristojnih organov, niti ne na razumevanje kmetijske zadruge, da bi popravila dvorano in oder. Njihovo edino upanje je za sedaj odobritev društvenega proračuna, ki bi jim omogočil intenzivnejšo kulturno-prosvetno delo.

Novo društvo »Podgora«
v Bukovju

Pretekli teden, 16. t. m., je bil v Bukovju pri Postojni ustanovni občni zbor novega prosvetnega društva »Podgora«. Med 65 člani je bilo precej mladine. Razen običajnega sprejema pravil za registracijo društva so se udeleženci obnega zbora pogovorili tudi o popravilu prosvetnega doma in o knjižnici, ki jo bodo priključili društvu. Za knjižničarja so izvolili Janca Marinka. Napotila za bodoče delo jim je dal član občinskega sveta Svobod in prosvetnih društev v Postojni Slavko Črnelič. V upravni odbor društva so izvolili Marijana Kalistra (predsednik), Valerijo Bizjak (podpredsednik), Jelko Milharčič (tajnik), Emo Bajc (blagajnik), Faniko Požar, Antona Poljšaka, Meri Turk, Vero Mrhar, Ivana Turka, v nadzorni odbor pa Cveto Gantar, Ludvika Černigoja in Franjo Premru.

LENINGRAJSKI BALET JE
OBISKAL JUGOSLAVIJO

Te dni je prišel na gostovanje v Jugoslavijo leningrajski balet »Kirova«. Sovjetski baletni umetniki so se predstavili v Beogradu, obiskali pa bodo tudi Zagreb, Skopje, Sarajevo, Novi Sad in predvidoma tudi Ljubljano. Baletni ansambl šteje 120 umetnikov, na turneji po Jugoslaviji pa bodo izvajali »Labodje jezero«, P. I. Cajkovskega, »Kameniti cvet«, Sergeja Prokofjeva izbrane odlomke iz baletov »Glzelca«, »Burala«, »Pepekica«, »Taras Buljba«, »Gajana« itd.

Levi je v drami »Legittima difesa« obdelal vprašanje resnice s psihološke plati. Prikazuje nam človekovo nujno potrebo po gotovosti in dokazuje, da mu je nemogoče živeti v stalnem dvomu v moralne osnove svoje eksistence.

Na začetku njegove igre se srečata ponoči v osamljeni ulici dva človeka: inženir Matteo in član tihotapske družbe Pietro. Njun razgovor je pravzaprav vsa igra. Matteo je namenjen h Grazii, ženi vodje tihotapske družbe Rocca; ta mu je bila ljubila, da z njim pobegne. Pietro ga svaja, naj ne gre h Grazii, ker bi to pomenilo Matteoov konec, marveč naj se vrne v mesto. Matteo je postavljen v prastaro mitično situacijo v moderni preobleki: postavljen je v Herkulov položaj, torej v položaj človeka, ki stoji na razpotju in ki se zaveda, da je od njegove odločitve, ali krene na levo ali na desno, odvisna njegova bodoča usoda, življenje ali smrt, sreča ali pogin. Z mojski sistemom retrospektiv, torej prizorov iz preteklosti, in imaginarnih prizorov iz bodočnosti prikazuje avtor, kaj čaka Matteo v prvem ali drugem primeru: na eni strani nevarnost najbolj izjane in katastrofe, na drugi strani pa vabljiva slika srečnega življenja z ljubljeno ženo v solidni meščanski spodobnosti — vendar za ceno večne negotovosti, ali ni ta sreča zgrajena na laži. V tej tragični dilemi se mora Matteo sam odločiti.

To spretno zgrajeno in napeto dramo, ki ima mestoma skoraj značaj kriminalke, bodo izvajali člani Slovenskega narodnega gledališča iz Trsta. Zasedba vlog je naslednja: Grazia — Stefka Drolčeva, Matteo — Joško Lukeš, Pietro — Stane Starešinič, Rocco — Miha Baloh. Delo je režiral Anton Marti iz Kopa. Premiera bo v Radiu Ljubljana v torek, 4. marca, ob 20.30.

Albrecth

UMRL JE PETER BEZRUC

Na Češkem je umrl 17. t. m. v bolnišnici v Olomoucu češki ljudski umetnik, eden največjih pesnikov našega časa Peter Bezruč, ki ga imenujejo tudi barda šlezkega ljudstva. Peter Bezruč, s pravim imenom Vladimir Vašek, se je rodil pred dobrimi 90 leti (15. septembra 1867) v glavnem mestu Šlezke, v Opavi. V češki literaturi se je pojavil v začetku tega stoletja in takoj s svojim odličnim in samoniklim pesniškim nastopom, polnim upora proti nasilju in izkoriščanju, opozoril svet, da je dobil novega in velikega pesnika. Drobnja knjižica njegovih pesmi s preprostim naslovom »Šlezke pesmi« je izhajala znova in znova, pesnik jo je le dopolnjeval vedno z novimi pesmimi. V slovensčini smo dobili prevod »Šlezkih pesmi« po zaslugi Frana Albrehta takoj po prvi svetovni vojni.

JOŽE PAHOR —
SEDEMESELETNIK

20. t. m. je praznovoln kraki publicist in pisatelj Jože Pahor 70-letnico svojega rojstva v Sežani. Njegovo pisateljsko delo obsega romane, drame, pa tudi številne članke po najrazličnejših listih. Po poklicu je Pahor učitelj in je do leta 1923 služboval v Sežani. Svojega dela pa ni posvetil samo literaturi, ampak se udeležuje tudi na raznih področjih javnega življenja. Njegova najbolj znana dela so: »Medvladije«, »Matija Gorjan«, »Otrok črnega rodu«, »Pot desetega brata«, »Serenissima«, »Viničarje«, »Cas je dozorel«, »Hodil po zemlji sem naša«, »Tako je bilo trpljenje«.

UMRL JE SLIKAR
LOJZE SPACAPAN

V Torinu je 19. t. m. v starosti 68 let umrl slikar Lojze Spacapan, doma iz Gradiške na Primorskem. Slikarstvo je študiral v največjih tedanjih likovnih centrih Evrope, v likovnem svetu pa je vzbudil pozornost s svojo originalnostjo in močno umetniško individualnostjo. V prvih letih svojega javnega življenja se je močno udeleževal v domačih krajih, v Idriji in Gorici, ilustriral skoraj vse pomembnejše tedanje slovenske publikacije, ki so takrat izhajale na Primorskem, pred 30 leti pa se je za stalno naselil v italijanskem Torinu, kjer je umrl kot italijanski slikar evropskega slovesa.

SLOVAR MAKEDONSKEGA
JEZIKA

Znanstveni zavod za makedonski jezik pri univerzi v Skopju pripravlja za tisk prvi del makedonskega slovarja, ki bo obsegal 25.000 besed. To bo prvi slovar makedonskega jezika v obliki makedonsko-srbskega besednjaka. Ta slovar bo tudi uzakonil jezikovno bogastvo mladega makedonskega jezika in njegove slovnice oblike. Za slovar vlada veliko zanimanje zlasti v slavističnih krogih.

LJUDSKA KNJIŽNICA KOPER

je odprta za stranke vsak dan razen sobote od 13.—17., ob sobotah od 9.—11. ure

Slavko Grum: SMRT

Ne vem, kako me je zanesla noga ob tej pozni in sneženi uri na ulico. Dobro mi de to večno padanje z neba in utripanje svetilk skozi zastor.

In čemu tavam po parku? Kaj mi grebovi? Pst! Srce ima svoj vernih duš dan, dan spominov. Ne smem ga motiti v molitvi.

Tako zapuščen sem zadnje čase. Popelnoma sam. Hudo je, če človek nima nikogar, da bi se smejal in jokal z njim. Planeti krožimo drug krog drugega, privlačujemo se in odbijamo. Če se pa poruši zvezda, tedaj, tedaj odleti planet osamljen v brezdanost in pada, pada — — —

Takrat tava človek po snežnem, mrtvem parku ter pusti, da se zgrija nanj sneg in spomini, ko je še krožil med sonci.

Največje tuda je to s spomini. Greš po poti, iz gotove rože ob cesti še utrga cvetni prah in pripolzi v dušo. Z njim se vilje tudi tisto sonce, ki je sijalo takrat in tisti ljudje, ki si lovili njih dihe, ko je bil duh tiste rože krog tebe.

In tisti hip je vsak človek umetnik, ko se razlije pred njim detinstvo in velika čuda, ki so jih ustvarjale oči otroka. Oči otroka so oči umetnika in njihovo delo je stvarjenje.

Ko je ležala moja mati na mrtvaškem odru in so se tuji ljudje šepetaje prestopali po hiši, sem bil še majhen in nisem vedel, kaj se je zgodilo. Bil je sončen dan in na travniku sem nargal polne roke zrelih regratovih lučk. Pa se mi je potožilo po mamicah, da bi ji pokazal lučke. Prismejal sem se v mrtvaško sobo in stekel k nji. Nič se ni zmenila zame in sem mislil, da je jezna. Pa so rekli tisti ljudje, ki so se tiho prestopali, da je mrtva. Čudna beseda je padla v me in je nisem razumel. Privil sem se k nji in ji kazal lučke. Odpilni sem jim glavice in kosmičasti plodovi so se razleteli po črnem odru. In sem mislil: kaj je to smrt? Poglejte plod rože, kamor pada, zraste nova. Kaj je smrt?

Velik umetnik sem bil takrat, ko še nisem verjel v smrt.

Skozi sneg pribeže koraki. Mož in žena. Smejeta se. Ah, kako lažeta! Ljubiti more samo človek, ki ima še tiste oči. Zgodi se, da se zagleda dekle v postopacu, ko se ji ponuja gospod. Pa se čudijo! Ženska ohrani pač dalj časa detinstvo v sebi in čiste oči. Mladič pa jih umaže. Poglejte dečka, ki dobi uro v roke. Ena, dve in narazen je do zadnjega koleasa. Kako bi mu bilo potem še do ure, ko ve, da v nji ni skrivnosti, ampak kolesa.

Jaz sem tudi prehitro razdril igračo, zato tavam danes po pokopališču rož. In sneg so zmrlje solze.

Ženska pribeži mimo. Bogve, kakšno sonce obkroža njen planet!

Kot bi slišala moje misel, je obstala in se obrnila:

— Gospod, ali grem prav v L-sko ulico? Zdi se mi, da sem — Milan, ti? Gospod Milan, vi? Kdo bi mislil, da se najdeva takole?

— Danica, pozdravljena! Dovoli, da te spremim. Kako prideš ti v to veliko, zbegano mesto? Čudno je to, po toliko letih takole drug ob drugem. Sedem, osem, da osem let. Misliš bi, da sediš kje tam doma za toplo pečjo, v naročju dve punčki, ki z ročicami gladijo očka po obritem licu.

— Saj ne veš, če nisem gospa? Mogoče imam še več otrok, kot si cenil? — je nerodno afektirala.

Potem sva molčala, dolgo molčala. Nekaj nerodnega je leglo med naju. Besedil sem dalje:

— Imas službo? Glej, ravno od tebe ne bi pričakoval, da boš šla tako daleč od tiste peči, vse tople.

— Moj bog, saj veš, kako pride! Ali se ti mar še vedno greješ?

— Ne vem.

— Hm, smešno, da se moški tako težko odtrgajo od otroške dobe.

Novo revije

SODOBNA POTA, ŠTEV. 2

Iz vsebine:

Vinko Trinkaus: Pogovori (Karel Pahor), Milan Merčun: Obisk na Štolsku, Peter Levec: Pogovori o obilni letini partizanske proze, Grigor Vitez: Pesmi, B. S.: Skrb za kader: šolanje novih in izpopolnjevanje starih, Avgust Vižintin: Ljudsko knjižničarstvo in njegov razvoj, Dušan Moravec: Nekaj o Remčevih dramah in o »Magdi« posebej, Milan Malnar: Neprijetno doživljanje. Iko Otrin: Smem prositi, Svatopluk Čech: Govoreči krap, J. Stanek: Dudince — Človek ne živi samo od kruha, Vitko Musek: V soboto zvečer; Likovni prispevki: Riko Debenjak.

MLADA POTA, ŠTEV. 4-5

Iz vsebine:

Karl Gorčaneč: Spomin na prvo obeltnico II, Ivan Zorman: Pesmi, Ivan Zigart: Obvezana roka, Jože Olaj: Nocoj, Jože Pele: Sirota, Sergej Pirjevčev: Moj oče, Franc Trampuž: Petrova nedelja, Marjan Kunej: Pesmi, Marjan Erbežnik: Pesmi, John Dos Passos: Telo nekega Amerikana, D. Nehru: Indija in Grčija, Janez Dokler: Nove knjige (Človek ne živi samo od kruha, Mesečni nad dolino), Drago Druškovič: Pogled na severozahodno mejo, Lionel Venturi: Kako gledamo sliko, Oleg Mandić: Antropomorfne religije, Marjan Maher: Ob prvem srečanju s kitajskim filmom, Zarko Petan: Dvoje nenavadnih srečanj, Pogovori, Beleške. Likovni prispevki: Tranquillo Marangoni, Leopold Hočevar, C. Jerič, Irena Rahovski, Albin Kramberger, Boris Batista, Toulouse-Lautrec, Bouguerau, Renoir, Van Gogh.

Zopet sva molčala. Naenkrat sem dejal, ne vem, kako mi je prišlo na usta. Neka zlobnost me je prevzela in zavpil sem nanjo:

— Zakaj lažeš? Ali te je sram tistega sonca?

Povesila je oči in čenčala: — Kaj bi sedaj s soncem, mraz je. Kako naenkrat je začel letos sneg! Huda zima bo. In naš šef je skop, nič ne pusti kuriti. Revice prezebamo v bureauju —

Lažnivka! Od kdaj hodiš na cesto? Ravno sva dospela do stanovanja in je pritisnila na zvonec.

— Ti si drzneš? Gospod, vi ste nesramni, vi, vi — — — Naenkrat so se ji udrele solze, težke, tople solze. Drobna, zmrzla ročica je pritrepotala do moje in telo, vse trudno, je padlo na moje rame.

— Milan, Milan, tistega sonca, odpusti, da sem ga zatajila. Ti dobri otrok mojih sanj, ne pahni me od sebe. Drugi so naredili to iz mene. Drugi so pohodili otroško oblečko in vrgli umazano čunjo na cesto.

Vratar je odprl. Proseče me je pogledala, potem pa je pomežiknila portirju in ga pogladila po zaspanem licu. Ko me je ugledal, je zarohnel:

— Punca, tega ne trpim več, da bi jih vlačila k sebi! Naredil bom konec enkrat za vselej in naznanil policiji.

Stisnila mu je v roko bankovec in me potegnila za seboj. Zaspami umazanec je godrnjaje zaloputnil vrata.

Visoko sva stopala po stopnicah do podstrešja. Odprla je narisano in me potisnila na zofo.

Nemo, brez besed je zakurila železno pečico in se vsedla na pručico k mojim nogam. Pobožno me je gledala in držala roko s trepetajočimi prsti, kot bi se bala, da ji uide. In takrat sem šele vedel, kaj so napravili iz tega otroka.

— Danica, zakaj neki se mora raztrgati tisti pajčolan?

— Revež, ti tudi že vse veš?

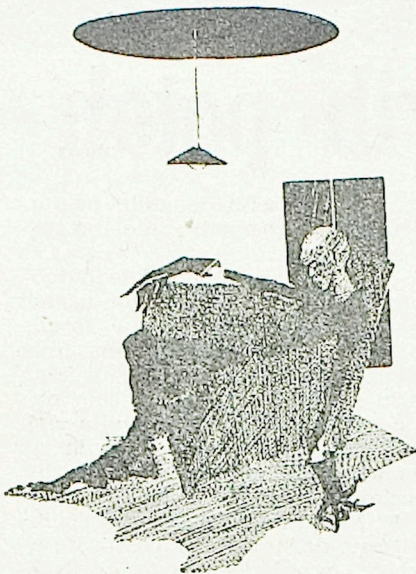
— Vse.

— Oprost, da sem te vlekla v to umazano sobo. Pusti, da se razlije po nji nekaj tistega sonca. Glej, že se mi zdi, da trepetava v zraku tisti prvi poljub, ki sva ga dihnila tam na oni travi.

— Ženska, ne spominjaj me, če ne zbežim. Ali ne veš, kaj je smrt? Nekaj je bilo, ki ne bo nikdar več, nikdar. To je groza. Ne smelo bi izginiti za vedno, vsaj majhen up bi moral ostati, da se vrne še enkrat za malo, samo za malo.

Tedaj je planil ogenj v njo, razpaljena se je oklenila mojega vratu in mi šepetala z vročo sapo:

— Meseč je žgal z neba z rdečimi žarki in trava je imela poročni dan. Strast, ki še ni poznala izhoda, je bičala telo, da sva ležala kot naga v luni. In si vztrpetal desetkrat, dvajsetkrat in se opogumil in padel zopet nazaj v travo. Tedaj sem se te



oklenila in te poljubila. Ali več, kaj je bilo takrat? Zvezde so padle z neba, zemlja se je pogreznila in spamenela sva v fantastičen čar. In ko si odprl oči ter je blesknila luna skozi veke, si se pognal kvišku in zbežal. Tekel si v noč, samo tvoje intenzije sem stišala.

Mariborska založba Obzorja je izdala roman angleškega pisatelja Richarda Gordona ZDRAVNIK V HIŠI v prevodu Jožeta Flastroviča in v opremi Uroša Vagaje ob uporabi ilustracij Fergusona Dewarja. Izvirnik tega romana je doživel v dveh treh letih skoraj trideset izdaj, z uspehom so ga priradili za film (gledali smo ga tudi pri nas), kar vse priča o priljubljenosti v širokem krogu bralcev. Bajje je delo našlo priznanje celo v očeh strogih angleških kritikov, ki so bili soglasni, da se že dolgo niso tako od srca nasmejali zabavnim, pa tudi mučnim in nedolžno okroglim doživljanjem brezskrbnih študentov v neki angleški bolnišnici.

Avtor »Zdravnika v hiši« pripoveduje svoje doživljanje v prvi osebi in priznati mu je treba, da s tenkočutnim posluhom za razlikovanje smešnega od tragičnega in brez banalnih spodsrljajev na spoziških bolniških tleh. V tem okolju spoznamo zdravnike, bolniško osebje in seveda tudi študente, med katerimi je nevedni in boječji novinec, pa tudi večni študent, rahločutni nervozneš, neprijljubljeni gulež in lahkomiselni veseljak. Skratka, seznanimo se z vrsto že znanih, a vendar novih značajev, ki so bolj ali manj karikirani, vselej pa živi in dobrodušni.

Majhno sliko, kakšno je to okolje in kakšen je Gordonov način pisanja v tem romanu, nam bo pokazal odlomek, ki ga objavljamo.

— Danica, ženska, nehaj, kaj hočeš od mene? — Prestrašen sem se umikal obrazu, ki je gorel v me.

— Poljub — je zavpila — poljub, še enkrat tisti poljub hočem od tebe. Kadar se vrnem vsa umazana s ceste v to sobo, začujem ihtenje tiste noči. In me je strah. Zavijam si glavo v blazine, tvoj jok pa ne jenja. Milan, samo še en tisti poljub, potem me ne bo več strah.

Nagnila je pijane ustnice čez moje.

Telo mi je odrevenelo, ves odpor je izginil in zapri sem oči.

Ustnice so se ulegle na moje, vse mrzle, in pobožno čakale, da se zvezde utrnejo, zemlja, da se pogrezne. Potem so se približale blazine, zagrizle so se kot divja zver in — se v grozi odtrgale.

— Ni ga več. Ugasnil je magični ogenj. — Globoko je sklonila glavo. — Umrl je.

— Sedaj vem, kaj je smrt.

RICHARD GORDON:

Opazujte, opazujte, opazujte...

Prvi vtis pri praktičnem izpitu je bil, da se je zdravnikova operacijska soba spremenila v oddelek za množično proizvodnjo. Bolniki so bili razpršeni vse povprek po sobi na kavčih, posteljah, stoli in kolesih, moški pa ločeni od žensk z zavesami preko sredine sobe. Slekli so se bili in preiskovali so jih do najrazličnejših stopenj.

Napotili so me k prijaznemu, sodiču podobnemu izpraševalcu.

»Hej, mladenič,« je pričel pristrano. »Od kod pa ste? S Svithina, a? Kdaj nameravate vi pobje spet osvojiti prvenstvo v rugbyju? Pojdite in zabavajte se s tisto ljubko damo v kotu, jaz pa pridem čez dvajset minut.«

Bila je res čedna mlada dama. Rdečelaska s postavo, kakor jih najdete v Esquire.

»Dobro jutro,« sem pozdravil s poklicnim nasmehom.

»Dobro jutro,« je jasno odzdravila.

»Upam, da nimate nič proti, če vas vprašam za ime,« sem uglašeno poizvedel.

»Nikakor ne. Molly Ditton. Sem samska, stara dvaindvajset let, po poklicu stenodaktilografinja, kar opravljam že štiri leta. Živim v Ilfordu in nisem bila še nikoli v inozemstvu.«

Srce mi je zaigralo: vedela je, kako to gre.

»Koliko časa pa že prihajate semle?« sem jo vprašal. »Kaže, da znate vse odgovore.«

Zasmejala se je.

»Oh, leta in leta. Stavim, da vem več o sebi kakor vi.«

To je bilo tisto! Zlato pravilo pri praktičnih izpiti je — vprašati bolnika. Toliko let so pri izpiti in tako pogosto slišijo, kako razpravljajo o njih s pripravniki, da imajo izraze v malem prstu. Vse, kar sem moral storiti, je bilo to, da sem pravilno igral kar-te. Pogovarjal sem se z njo o Ilfordu in o tem, kako čudovita prednost je, da živi tam; o stenografiji in strojepisju in o tem, kako učinkujeta na nohte; o njenih prijateljeh in o tem, kako kaj kaže z možitvijo (tu sva se malo hehetala); o vremenu in o tem, kam hodi na počitnice.

»Mimogrede,« sem skrbno zaigral slučajnost, »kaj pa vam manjka?«

»Oh, imam mitralno stenozo, ki jo je treba pripisovati revmatični mrzlici, vendar se mi zdravje boljše in imam ugodno prognozo. Tu je še zvok pri apexu, a predel okrog aorte je čist in v osnovi ni šumov. Mimogrede, ščitnica je rahlo povešana, ugaja jim, če to omenite. Ne fibriliram in trenutno me ne zdravijo.«

»Prav lepa hvala,« sem rekel. Sodiču podobni mož se je razveselil, ko sem mu podal natančno bolnično diagnozo za svojo.

»Izredno, izredno!« je ves žarel. »Se ščitnico ste dognali... veseli sem, da imajo nekateri mladi ljudje oči na pravem mestu. Že leta pripovedujem svojim študentom — opazujte, opazujte, opazujte. In vendar tega nikoli ne storijo. Dobro ste opravili, dobro. Zdaj pa vzemite samo še tale oftalmoskop in mi povejte, kaj lahko vidite v očesu te starice.«

Moje srce, ki je bilo poletelo kakor lastovica, je ostro strmo-glavilo na zemljo. Izpraševalec mi je podal mali črni instrument z lečami, skozi katere pogledaš v oko. Često sem videl, kako ga v oddelkih uporabljajo, kazalo pa je, da nikoli nisem imel časa, da bi se bil naučil, kako se ga bom posluževal. Potrebna je bila ročnost, ki je nisem imel; in dovolj dobro sem vedel, da to zadostuje, da takoj zletim. Predstavljal sem si, kako se bo izpraševalčevo sončno prijateljstvo spremenilo v viharno jezo; roka se mi je tre-

sla, ko sem vzel instrument. Počasi sem ga namestil tesno med svojim očesom in očesom bolnice. Vse, kar sem lahko videl, je bilo nekaj, kar je bilo podobno umazani posodi v akvariju, v kateri je velika, motna riba. Prišel je čas, ko je bilo treba hitro misliti.

Medtem ko sem pozorno gledal skozi instrument, sem nenadoma osuplo zažvižgal.

»Tako je, ablatio retinae, posebno izraziti primer, kajne?« je ves blažen spregovoril izpraševalec, vzel oftalmoskop in me potrepil po ramenu. Videl sem že, kako sem izdelal in po hvaležnem nasmehu rdečelaski sem svečano odstopical po stopnicah.

V veži sem spet srečal Benskino. Gledal je silno klavarno. »Kaj pa je?« sem ga vprašal v skrbeh.

Benskin je skimal z glavo in s pridruženim glasom povedal, kaj se je bilo primerilo. Medtem ko sem jaz raziskoval zdravniške primere, so njega povprašali v praktičnem babištvo. Enega izmed poskusov za bodoče porodničarje je predstavljal iz papirne mase napravljen model spodnje-

ga ženskega telesa v naravni velikosti, v katerega so potisnili skozi vrata na zaklopko s slamo natlačene otroka. Pripravnika so potem oskrbeli s parom porodniški škarij in zahtevali, da reši otroka »per viam naturalem«.

To so hoteli od Benskina. Dostojanstveno je pričel z obema škarnicama za glavo, pazéč, da je prvo uporabil pravilno. Zapri je ročaja, prijel, kakor je priporočeno in krepko potegnil. Nič se ni zgodilo. Potegnil je močnejše, toda slamnati plod se ni maral roditi. Na čelu se mu je nabiral pot, usta pa so se mu osušila; videl je, kako možnost, da bi izdelal ugaša kakor prižgana žilgatica. Obupano je nabrekli. Noge so mu zdrsele po položčenem podu in preko glave mu je zletela mati, otrok, škarje in vse.

Izpraševalec ga je za trenutek tiho gledal, kako leži. Potem je pobral eno škarnico in mu jo podal.

»Zdaj pa udarite s tem še očeta,« je rekel kisló, »in ubili boste vso prokletó družino.«



NAŠ RAZGOVOR O AKTUALNI TEMI

Po treh letih kvalificirani delavci

Razvoj Industrijsko-kovinarske šole v Kopru

Za Vajenskim domom v Vergerijevi ulici, od koder je lep pogled na porajajoče se pristanišče, raste nova, velika stavba: poslopje bodoče Industrijsko-kovinarske šole v Kopru.

Znano je, da predstavlja vzgoja kadrov kovinarske stroke v našem kraju resen problem in da je potreba prav po tem kadru med največjimi. Zato ni čuda, da vzbujajo zanimanje in obenem up, da bodo imeli mladi ljudje odselej možnost boljše strokovne izobrazbe in kvalifikacije. Zdaž šola že drugo leto gostuje v Vajenskem domu in mora zaradi omejenih prostorov odklanjati številne vpisnike, ki bi radi postali gojenci. To in tudi marsikaj drugega bo bolje, ko se bodo jeseni preselili v nove prostore in urejene delavnice.

Poiskali smo direktorja šole, profesorja Slavka Brataševca in ga naprosili, da bi odgovoril na nekaj vprašanj. Morda bodo njegovi odgovori zanimali naše državljane prav zdaj, ko se v času pred volitvami oziramo na dosežene uspehe in jih primerjamo z žalostnim stanjem, ki smo ga podedovali.

— Tovrstna šola menda pri nas nima tradicije?

Znano je, da pred priključitvijo teh krajev k matični državi nismo imeli industrijskih in vajenskih šol. Učenci v gospodarstvu niso bili dolžni obiskovati niti večernih tečajev. Posledice tega vidimo in občutimo še danes. Res pa je tudi, da v teh krajih nekdo ni bilo večjih industrijskih podjetij, še izvezamo tovarne ribje industrije, kjer je bila zaposlena večinoma nekvalificirana ali polkvalificirana delovna sila. Razen tega so bile te še obrtniške delavnice, katerih lastniki so bili v glavnem Italijani.

— Kako so reševali včasih vprašanje vajencev?

V večjih središčih so bili vajenski tečaji, toda samo v italijanskem učnem jeziku. Domači obrtniki, navajeni na prejšnje stanje, tudi po osvoboditvi niso imeli razumevanja za izobraževanje učencev v gospodarstvu. Posledice tega vidimo in občutimo še danes. Naša ljudska oblast je omogočila šolanje vajencev italijanske narodnosti na Reki, maloštevilni učenci v gospodarstvu slovenske narodnosti pa so bili prepuščeni sami sebi vse do leta 1952, ko smo jih začeli vključevati v razne vajenske periodične šole v Sloveniji. Tako tudi mlado industrijsko-kovinarsko stroke.

Vsa državna in privatna obrtna podjetja kovinske stroke so do zdaj vzgajala kvalificiran kader po vajenskem sistemu. V večjih podjetjih imajo posebne prostore, kjer imajo vajenci štiri dni v tednu praktični pouk, dva dni v tednu pa se vozijo k teoretičnemu pouku v vajensko šolo v Izolu.

— In zdaj bomo imeli industrijsko kovinarsko šolo. Ali je zdaj potreba po teh strokovnjakih znatno večja kot prej?

Seveda zdaj to ne zadostuje več. Dobili smo nova industrijska podjetja (Tomas, Mehanotehnika, Ladjedelnice in drugo), ki morajo zaposliti strokovno šolan kader. Zato je OLO Koper leta 1956 ustanovil industrijsko-kovinarsko šolo v Kopru, ki naj bi krila vsaj najnujnejše potrebe podjetij.

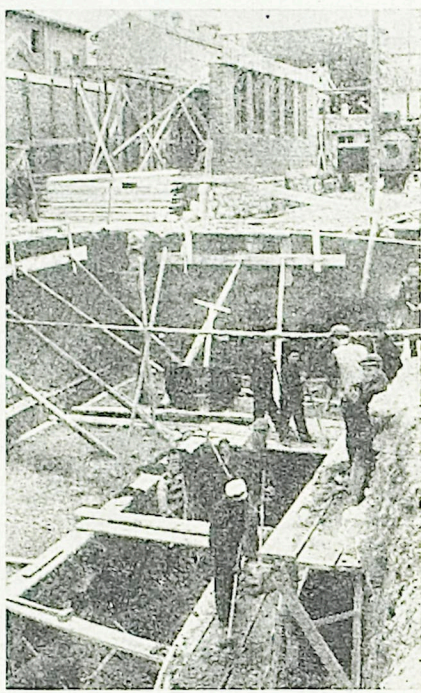
— Pogoji za sprejem vaših gojencev? Kako dolgo traja šolanje in kakšno strokovno usposobljenost imajo absolventi?

V šolo se lahko vpiše vsak, ki je uspešno končal najmanj tri razrede gimnazije (kar je odvisno od poklica, ki se ga uči) in ni starejši od 17 let. Šolanje traja tri leta. Pouk je teoretičen in praktičen. Če učenec z uspehom konča tretji razred, ima pravico opravljati zaključni izpit pred pristojno komisijo. Po uspešnem opravljenem zaključnem izpitu postane absolvent kvalificirani delavec svojega poklica.

— Kako boste strokovno pripravljali svoje gojence, to se pravi, zanima nas učni načrt, oprema šole in poklici, ki jih bodo dosegli gojenci po končani šoli?

Sedanji učni načrt za industrijske šole obsega splošno izobraževanje, strokovne predmete in praktično delo v delavnicah. Splošno izobraževalni predmeti, to je slovenski jezik, gospodarski zemljepis, zakonodaja in gospodarska ureditev FLRJ naj dajo absolventu primerno splošno izobrazbo. Glavni poudarek pa je na strokovnih predmetih in v praktičnem delu v šolskih delavnicah, kar je povezano tudi s počitniško prakso v podjetjih. Strokovni pouk mora namreč dati absolventu IKS toliko strokovnega znanja, da bo sposoben v tere je v naši industriji največje poklice. Seveda je zato potrebno, da ima šola za to tudi pogoje, da sodeluje in živi s podjetji, za katere vzgaja strokovni kvalificirani kader. Za sedaj izučujemo poklice, za katere j v naši industriji največje povpraševanje. To so: orodjarji, strojni ključavničarji, avto-moto mehaniki, kovino-strugarji, kovino-rezkarji, kovači, avto-geno- in elektrovarilci.

— Videli smo, da zidate novo šolsko poslopje, kje je zdaj pouk in kakšen napredek si obetate, ko bo dograjena šola?



Globoko kopljejo za IKS

Razumljivo je, da potrebuje naša šola razen običajnih šolskih prostorov še velike sodobne delavnice za praktični pouk in da morajo biti te delavnice opremljene z vsem potrebnim orodjem in stroji. Letos imamo že drugi letnik, interesentov za šolo je zelo veliko, zaradi pomanjkanja prostorov pa moramo številne vpisnikov omejiti. Nimamo namreč lastnih prostorov, temveč gostujemo v učilnicah in delavnicah v Vajenskem domu. Kljub dobri volji in razumevanju šola ni mogla dobiti primernejših prostorov, kajti upoštevati moramo, da je imel Koper pred vojno samo osnovno šolo in gimnazijo, po osvoboditvi pa je bilo odprtih več srednjih šol (učiteljske, ekonomska srednja šola itd.). K vsej tej problematiki, ki jo predstavljajo šole v Kopru, pa se je pridružil še vprašanje industrijsko-kovinarske šole. Kje dobiti prostore za učence, katerih število bo že v prihodnjem letu naraslo na 180 do 200?

Našo novo stavbo je prevzelo v zidavo podjetje Gradbenik in rok do vršitve del je 1. september letos. Če jo bomo uspeli letos tudi delno opremiti, je še vprašanje. Celotni znesek, ki je potreben za zidavo šole, delavnice in opreme, znaša okrog 230 milijonov dinarjev. Te investicije financira v glavnem zveza in republika, naš okraj prispeva po svojih možnostih.

Seveda bo naša šola v polni meri zadostila svojemu namenu šole v novih učnih prostorih.

— Šola bo prav gotovo potrebovala tudi internat, kajti gojenci ne bodo samo iz Kopra in bližnjih krajev?

Naša šola je edina te vrste na Primorskem, zato je seveda nujno graditi šolo ne samo z delavnicami, ampak tudi z internatom. Toda to vprašanje ostane letos še odprto, čeprav šola brez internata ne bo mogla obstajati, kajti učenci so v glavnem iz oddaljenejših krajev in nimajo kje stanovati.

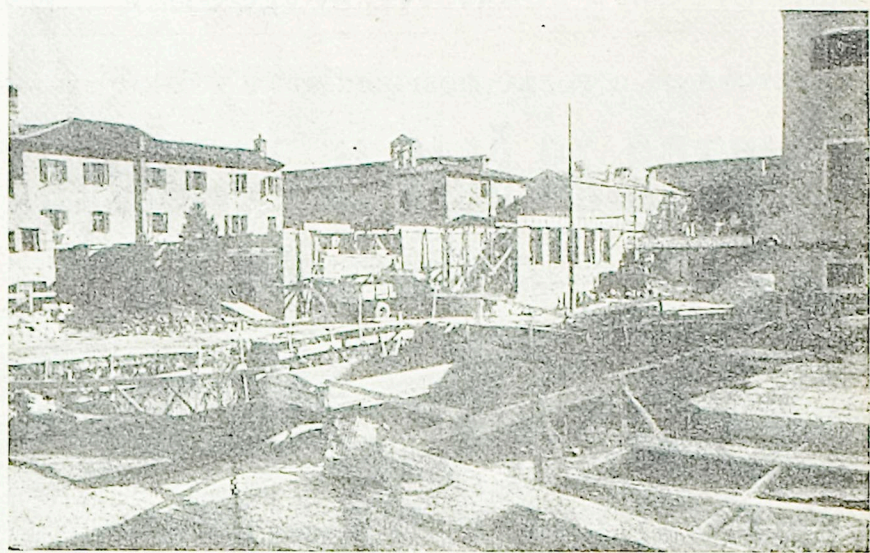
NJIHOV SPOMIN BO OSTAL TRAJEN

Občinski odbor Zveze borcev v Pivki bo s sodelovanjem tamkajšnjih pripadnikov JLA še letos dogradil grobnico, v katero bodo položili posmrtno ostanke sedemdesetih borcev XX. dalmatinske udarne divizije, ki so padli v borbi za osvoboditev Pivke in njene okolice. Ob grobnici bodo postavili spomenik partizanskega borca, ki sedaj stoji pred poslopjem občinskega ljudskega odbora.

— Še kakšni posebni problemi?

Kdo jih pa nima? Nerešeno je še vprašanje stanovanj za strokovne učne moči, ki jih bo s prihodnjim šolskim letom že okrog 24. To število pa bo kasneje še naraslo. Le z vso in popolno opremo bomo lahko naše kandidate vestno in resno pripravili za bodoče poklice.

Tovarišu direktorju smo se zahvalili za izčrpne podatke z željo, da bi ta strokovno vzgojni zavod postal zgleden primer naše družbene skrbi za vzgojo kvalitetnih strokovnih kadrov ene najvažnejših panog industrije.



Obširno gradbišče IKS na Belvederu v Kopru

V Ilirski Bistrici so zborovali člani ZB

Na nedavni redni letni občinski konferenci ZB v Ilirski Bistrici so kritično obravnavali dosedanje delo osnovnih organizacij ZB. Analizirali so uspehe in pomanjkljivosti dela občinskega odbora in sprejeli vrsto nalog, ki jih morajo člani te organizacije opraviti v letošnjem letu.

Skrb za otroke padlih borcev in žrtev fašističnega terorja je bila članom Zveze borcev nenehno pred očmi. Uspelo jim je, da

so s pomočjo izdatne podpore ljudske oblasti omogočili tem otrokom osnovna materialna sredstva za življenje in nadaljevanje šolanja. Zveza borcev mora namreč skrbeti za 71 otrok, ki so v uku kot učenci v gospodarstvu ali obiskujejo razne šole. Ti otroci so v preteklem letu dobivali povprečno po 3300 dinarjev štipendije in preživnin mesečno, to je skoraj dva in tri četrt milijona dinarjev letno. Ob No-

vem letu je ZB razdelila med te otroke novoletna darila v vrednosti 176 tisoč dinarjev. Vse prejemajna pa je bila skrb za usmerjanje otrok v razne poklice in za zboljšanje njihovih učnih uspehov.

Konferenca je naglasila nujnost objektivne presoje priznanja aktivnega sodelovanja v NOB, kar je velikega pomena za priznanje delovne dobe in za odstranjevanje možnosti izkoriščanja naše socialne zakonodaje.

Prav bi bilo, da bi povečali število šol in tečajev, ki bi omogočili bivšim borcem dosego osnovne in višje kvalifikacije. Zato bo potrebno tesnejše sodelovanje s podjetji, saj le-ta lahko marsikdaj uspešno pomagajo ZB v težnji, da bi njeni člani dosegli strokovno usposobljenost in priznanje boljšega plačilnega razreda.

S podelitvijo enkratne denarne pomoči v znesku 183 tisoč dinarjev je ZB izboljšala gmotni položaj nekaterih svojih članov. Konferenca je pohvalila prizadevnost za postavitev spomenika padlim v Tominjah in Knežaku, organizacijo raznih partizanskih komemoracij in proslav ter številno udeležbo članov iz Podgore in Knežaka pri prostovoljnem delu za ureditev raznih komunalnih naprav, ki so ocenjena na 6 in pol milijona dinarjev.

Ob zaključku občinske konference so delegati sprejeli sklepe, katerih realizacija bo organizacijsko še bolj utrdila Zvezo borcev.

I. m.

Snežni zameti in tovarištvo na cesti

Nenadno poslabšanje vremena v torek, 18. februarja popoldne, ko je močno snežilo in ko je brujana nanesla sneg na ceste v velikih količinah, da je bil marsikje na Krasu popolnoma ustavljen ves cestni promet, se je odvijalo predvsem na križišču pri Podgorju toliko poučnega, pa tudi graje vrednega. Prav na tem križišču so se pokazale razne slabosti voznikov motornih vozil in njihova neodgovornost do potnikov. Vsak voznik večjega motornega vozila bi namreč moral imeti na vožnji v zimskem času kolesne verige in vsaj eno lopato, da jim nagla sprememba vremena ne bi ovirala nemotenega potovanja. Če bi v torek zjutraj imeli šoferji te varnostne ukrepe pred očmi, ne bi prišlo do takega zastoja prometa, kot je bil tistega dne. So pa tudi primeri, ki zaslužijo javno grajo. Tako je večina voznikov v noči med torkom in sredo zapustila svoja vozila na zasneženi cesti, se oddaljila neznano kam, ne da bi pomagala ublažiti dckaj neugoden položaj potnikov in vozil. Takim voznikom ni bilo mar za potnike v štirih avtobusih, med katerimi je bilo precej mater v majhnimi otroki, in so morale tako rekoč brez pomoči čakati skoraj 21 ur, da so lahko avtobusi nadaljevali svojo redno pot.

V sredo zjutraj je obtičalo na cesti več vozil, ker jim je zmanjkalo goriva ali vode. Mimo njih so vozili drugi in niti eden izmed njih ni sodeloval v tovarištvu pomoči na cesti. Takšen odnos voznikov do sotovarišev in drugih potnikov je pač vreden vsega obžalovanja in graje.

Tudi cestno nadzorstvo Koper ni pokazalo dovoljne organizacijske sposobnosti. Namesto, da bi poskrbelo za čimbolj uspešno odstranjevanje zametov z mobilizacijo motornih vozil in delovne sile, je dodelilo za čiščenje snežnih zametov le dva delavca in en tovornjak, ki pa ni pripeljal niti peska za posipavanje cest. Vse priznanje pa velja uslužbencem milice iz Kopra, saj so požrtvovalno priskočili na pomoč potnikom in jim nudili vse, kar je bilo v njihovih močeh.

A. M.

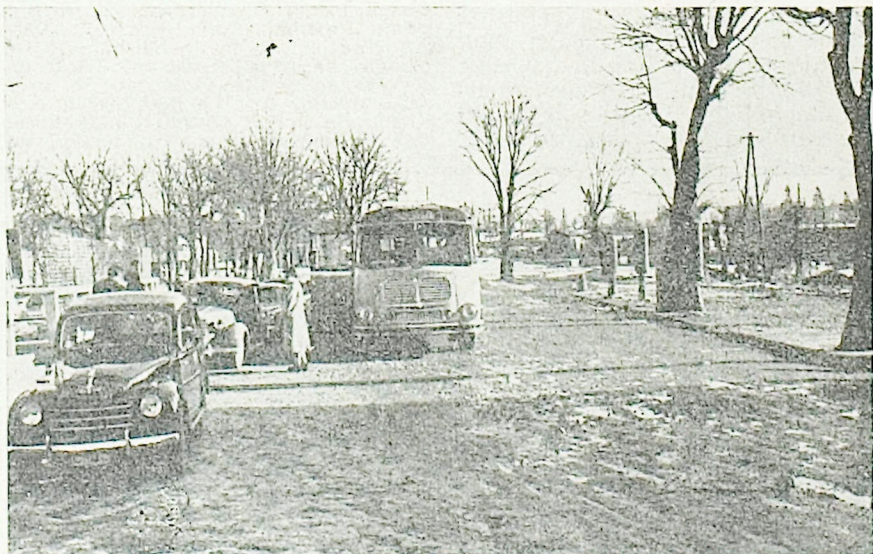
SPOZNAVAJ DOMOVINO - in še bolj jo boš vzljubil

Pod tem geslom je zasedala v nedeljo skupščina okrajne Počitniške zveze v Kopru. Več kot 50 delegatov, ki so zastopali 41 družen, je z zanimanjem sledilo izvajanjem predsednika okrajnega odbora Počitniške zveze Julija Titla. V svojem izčrpnem poročilu je poudaril, da je Počitniška zve-

za okraj Koper postala številčno zelo močna mladinska organizacija, ki šteje danes 1748 članov. Mladi delavci in vajenska mladina sestavljajo 40 % celotnega članstva, kar je brez dvoma razveseljiva ugotovitev. Največ delavske mladine je v to organizacijo vključenih v izolski in sežanski občini. Posebno skrb pa bodo morale družine v prihodnje posvetiti vključevanju kmečke mladine v Počitniško zvezo, kar bodo najlaže uspеле preko aktivov mladih zadržnikov in kmetijsko-gospodarskih šol.

Da bi bilo delo družin boljše, so bili v preteklem mesecu ustanovljeni občinski odbori, katerih naloga je, povečati število članov in družen ter jim pomagati pri njihovem delu. Aktivnost družen se je lani kazala predvsem v organizaciji številnih potovanj, pohodov in krajskih izletov. Pri tem so člani koristili razne ugodnosti, tako glede potovanja kot prenočišč. Pri teh poučnih ekskurzijah je marsikateri udeleženec imel priložnost, da je bolj spoznal lepote naše dežele in tudi njene običaje ter njen vsesplošen gospodarski razvoj.

Skupščina je ob zaključku svojega dela na osnovi živahne razprave sklenila, da bo treba Počitniško zvezo postaviti na širšo množično osnovo s povečanjem števila družen in s smotrnim izvajanjem načel te organizacije, katere namen je vzbuditi v mladini ljubezen do domovine.



ObLO v Divači je namestil pred restavracijo Risnik bencinske črpalke, ki bodo začele obratovati v marcu

Triindvajseti marec naj postane simbol zaupanja in potrdilo dosedanjih naporov ter naša obljuba za nadaljevanje velike graditve lepšega življenja v naši socialistični domovini!

ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA

POSVETOVANJE O POUKU GOSPODINJSTVA V OSEMLETKAH

Obvezno za šolo in za učenca

Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani je 18. in 19. t. m. sklical posvetovanje o pouku gospodinjstva oz. domačega gospodarstva na osemletnih šolah. Posvetovanja so se razen gospodinjstvih učiteljev in upravnih okrajnih zavodov za napredek gospodinjstva udeležile tudi tovarišice iz drugih republik.

Direktorica Centralnega zavoda Ziva Beltram je v uvodnih besedah orisala pomen gospodinjstvskega pouka v obveznih šolah in prikazala napredek v letošnjem šolskem letu. Letos je gospodinjstvi pouk uveden že na 106 šolah v Sloveniji, to se pravi na 30 šolah več kot lani. Iz poročil posameznih okrajev pa je bilo razvidno, kje in kako je uspelo uvesti ta pouk in kakšne so težave. Nekateri so objektivnega značaja (pomanjkanje kadra, finančnih sredstev, prostora), druge pa tudi subjektivnega, kot je nerazumevanje nekaterih prosvetnih delavcev in podcenjevanje tega predmeta.

Lepe rezultate je dosegel zlasti goriški okraj, kjer jim je uspelo uvesti gospodinjstvi pouk kot obvezni predmet kar na 16 osemletkah. Poučujejo gospodinjstvske učiteljice. V koprskem okraju pa

imamo pouk gospodinjstva na 14 osemletkah, na učiteljsku in na kmetijskih šolah. Razen tega imamo v Kopru še gospodinjstvi oddelki pri Ekonomski srednji šoli. Če upoštevamo, da je bil lani ta pouk le na treh šolah, moramo priznati, da je letošnje stanje lep korak naprej. V Kopru, Ilirski Bistrici in Sežani poučuje strokovne učiteljice, v ostalih osemletkah pa osnovnošolske učiteljice. Zato pa je tudi pouk dokaj različen in najdemo razne stopnje, od sistematičnega pouka v Ravnem, kjer je ta pouk vezan na šolsko mlečno kuhinjo ter šolski vrt, do takega pouka, ki je omejen le na nekaj ročnega dela.

Kakor v ostalih krajih tako je tudi pri nas pereč problem kadra, prostorov in učnih pripomočkov. Vse to bo treba reševati postopoma in po razpoložljivih možnostih.

Republiški inšpektor za strokovne šole Mira Majcen je po poročilih okrajnih zavodov izdelala učni načrt za gospodinjstvi pouk za vse razrede osemletne šole, kot je predvideno po šolski reformi. Načrt ima tele teme:

1. obleka in obutev; 2. dom in okolica; 3. osnove priprave hrane; 4. šolski vrt in 5. gospodarska vzgoja. Vse to pa se deli v dva dela: v kompleksni pouk v zvezi z vsemi učnimi predmeti (od 1. do 5. razreda) in v predmetni pouk (od 6. do 8. razreda). Pri tem velja poudariti, da ves ta

Uspehi, ki smo jih dosegli, so za začetek še kar lepi, je rekla ob zaključku posvetovanja tovarišica Ziva Beltram, in nimamo nobenega vzroka za pesimistično gledanje na ta pouk v šolah. In ti uspehi so že zdaj, ko ta predmet še niti ni obvezen. Torej imamo za prihodnje leto vse pojoge za še lepši in hitrejši razvoj.

D. K.



Ohlapni pasovi, ki ne poudarjajo preveč pasu, so iznajdbe nove pomladanske mode. Najdemo jih na plaščih, jopah in oblekah. Na sliki vidite vrečasto obleko s takim pasom.

ZDROBNI NASVETI

Jedila hranimo le v porcelanasti, stekleni ali emajlirani posodi, ker se od kovinske posode navzamejo neprijetnega duha in okusa.

Madeže po kakaou odpravimo, če jih takoj splaknemo z mrzlo vodo, nikoli ne z vročo, sicer se jih pozneje ne znebimo več.

Na prtu ne bo madežev od vina, če vrat steklenice z vinom namažemo od zunaj v obliki obroča s surovim maslom.

ŽENE po svetu

MESTO, KI GA UPRAVLJAJO SAMO ŽENE

Majhno mesto v Arizoni (ZDA), kjer živijo pretežno Indijanci, ima prav posebno mestno upravo, v kateri so samo žene. Mesto ima 3000 prebivalcev in zanimivo je tudi, da sploh ne trošijo alkoholnih pijač.

ZASLUGA ŽENA V BORBI PROTI RAKU

Konec lanskega leta so proglasili laureate nagrade »Essec« za borbo proti raku. Od petih nagradencev za zasluge, ki jih ima znanstvena skupina raziskovalcev inštituta Villeuif, so — kar tri žene.

NAJSTAREJŠA ŽENA V SOVJETSKI ZVEZI

Lani je sovjetska državljanka Ljubova Pužak slavila svoj 154. rojstni dan. Rojena je bila namreč 1. 1803. Novinarjem, ki so jo obiskali, je izjavila, da se počuti še kar dobro, da še vedno vstaja vsak dan ob šesti uri zjutraj, spat pa hodi okrog polnoči. Se vedno opravlja lažja hišna dela. Trdi, da je s svojimi očmi vi-

Zdravniški kotiček

Še en mesec nas loči od pričetka fluorografiranja v obmorskih krajih

Današnja moderna medicina se ne zadovoljuje več s tem, da zdravi samo individualno razne bolnike, ki so se sami zatekli v zdravstvene ustanove. Ta zahteva od zdravstvenih organov, da z vsemi sodobnimi diagnostično-tehničnimi sredstvi sami iščejo bolnika, da odkrivajo žarišča raznih kužnih boleznih.

Tuberkuloza je še vedno med najbolj množičnimi socialnimi boleznimi, ki terja vsako leto velikansko število človeških žrtev in povzroča veliko materialno škodo. Če jo odkrijemo v njenih začetkih, jo kmalu pozdravimo, sicer pa je zdravljenje zelo dolgotrajno. Zaradi prepozna začetka zdravljenja pogosto taki bolniki ostanejo težki invalidi in so velika nesreča za vsako družino ter precejšnje breme za družbo.

Za razne množične zdravstvene akcije, katerih cilj je borba proti tuberkulozi, moramo žrtvovati vse. Konec marca bomo začeli z množičnim rentgenskim slikanjem prebivalstva koprške, izolske in piranske občine. S posebnimi rentgenskimi aparati v avtomobilih (fluorografi) bosta dve ekipi obišli vsa večja naselja teh treh občin in po načrtu preslikala prsne organe vseh prebivalcev v starosti od 15 let naprej. Tiste osebe, pri katerih bodo ugotovljene kakršne koli bolezenske spremembe, bomo poklicali še na specialni pregled v Protituberkulozna dispanzerja v Kopru in Piranu, kjer bomo še z drugimi metodami in natančnejšimi specialnimi pregledi ugotovili, ali gre za tuberkulozo ali kako drugo pljučno obolenje. Na ta način bomo odkrili večino bolnikov, ki imajo

kakršno koli bolezen v prsni organih. Ne smemo pozabiti, da so v pljučih tudi druge bolezni in ne samo jetika.

Zdravstvena slika celotnega prebivalstva bo po tej akciji jasnejša, kar je posebno važno za obmorska mesta, kjer se je prebivalstvo v zadnjih letih skoraj v celoti izmenjalo in živi velik del prebivalstva v neugodnih, tesnih stanovanjskih razmerah. In to v precejšnji meri delavstvo mlade, naglo se razvijajoče industrije, ki se je regrutiralo predvsem iz pasivnih kmečkih predelov. Upoštevati moramo tudi lažjo ali težjo aklimatizacijo novodošlega prebivalstva na težke higien-ske, stanovanjske in tudi ekonomske razmere v obmorskih mestih. Ker so to še družine s številnimi otroki, je še bolj nujno, da čimprej odkrijemo prav vse bolnike, ki bi mogli biti nevarni za svojo okolico, in pričnemo z njihovim zdravljenjem.

Na zadnjem zasedanju okrajnega sveta za zdravstvo smo osnovali okrajni »Štab za fluorografiranje«, kateremu bodo v posameznih občinah v pomoč še občinski štabi. Njihova naloga bo organizacija in izvedba fluorografske akcije ob podpori in razumevanju prebivalstva. Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Kopru in Okrajni ljudski odbor Koper sta že preskrbela potrebna denarna sredstva. Fluorografiranje bo za vse prebivalstvo brezplačno, posamezne občine pa bodo še prejele sklepe o obveznosti fluorografiranja, ker le če bo stodo odstotna udeležba, bo akcija uspela, ker sicer se lahko zgodi, da ostanejo prav bolni neodkriti.

Dr. Ivan Kastelic

Kaj bi kuhali?

CVETAČNI NARASTEK

1 lepa cvetača, 15 dkg riža, 6 dkg margarine, 25 dkg čebule, 4 srednje debeli paradižniki, poper, sol, malo naribanega sira; pol l mleka ali vode, v kateri se je kuhala cvetača, 6 dkg margarine, 3-4 dkg krompirjeve moke, malo muškatanega oreščka, sol, 1 jajce, malo drobtin in nekoliko surovega masla ali margarine.

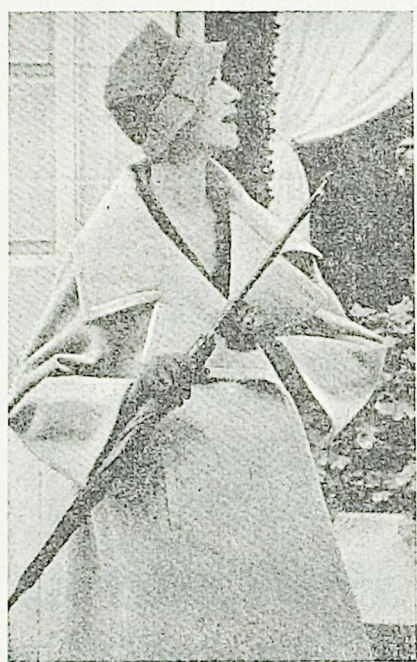
Cvetačo kuhamo v majhni količini slane vode, toda ne premeško, prav tako riž. Oboje dobro odcedimo. Na margarinu lepo rumeno prepražimo čebulo, dodamo olupljen in zrezan paradižnik, osolimo in popopravimo ter dušimo tako dolgo, da se vsa tekočina posuši in začne izstopati maščoba. Riž zmešamo z naribanim sirom. Polovico ga denemo v dobro pomasteno posodo za narastke. Zelo primerna je posoda iz jenskega setkla, ker damo lahko jed kar v njej na mizo. Če pa posebne posode nimamo, vzamemo navadno kozico, ki ima neokrušeno dno.

Cez riž denemo dušen paradižnik s čebulo, po vrhu še ostali riž. Na riž zložimo na cvetke razdeljeno cvetačo.

Mleko ali voda od cvetače, lahko tudi vsakega pol, denemo v posodo s celim dnom, dodamo margarin, malo naribanega muškatanega oreščka, sol in v nekaj žlicah tekočine razmešamo krompirjevo moko. Vse skupaj med mešanjem zavremo in, ko je zgoščeno, odstavimo. Jajce dobro razvrkljamo.

Jed je zelo izdatna in jo imamo z dodatkom solate za kosilo. Vse skupaj zlijemo na cvetačo, potresemo z drobtinami in obložimo s koščki margarine ali surovega masla.

Pečemo 30 do 40 minut v pečici ali električnemu pečniku.



Če si nameravate omisliti za pomlad nov plašč, vam bo gotovo všeč tale model s širokimi, nizko zarezanimi reverji in ohlapnimi rokavi

pouk da učencu le osnovo iz domačega gospodarstva, vse drugo pa naj dobi v raznih krožkih in pri pošolskem izobraževanju.

Tovarišica Majcnova je zlasti poudarila pomembno dejstvo, da je na šolah, kjer je uveden pouk iz gospodinjstva, le-ta obvezen tako za šolo kot za učence. Predlagala je še, naj bi okraj uvedli inštruktorje za gospodinjstvi pouk.

IZREKI

Zanimanje za vzgojne probleme je menda staro kot človeštvo. Skozi vso zgodovino najdemo zapiske bolj in manj znanih in slavnih ljudi o pravilnem razumevanju in tolmačenju problema vzgoje mlade generacije. Tako tudi, če beremo dela Michela Montaignea, francoskega filozofa, skeptika in moralista, ki je živel od 1539 do 1592, najdemo vrsto pomembnih pedagoških načel in misli. Med njimi tudi tele:

— Utrdite otroka, da bo prenašal vročino in mraz, veter in sončne žarke in da se ne bo ustrašil vsake nevarnosti in težave. Naj ne bo razvajen v vprašanju obleke, postelje, jedi ali pijače. Navadite ga na vse, pa bo postal močan in pogumen deček, ne pa gizdal in mehkužec.

— Otrokom ni treba dati delo po položaju staršev, temveč po otrokovi sposobnosti.

— Občevanje z ljudmi nam bistri moč presoje. Če se ukvarjamo samo s seboj, postanemo ozkosrčni in ne vidimo dalje od nosa.

— Starši naj poskrbe, da bo otrok sam vse natančno raziskal in spoznal kot pravilno, ne pa da bo karkoli sprejel za svoje zaradi avtoritete staršev ali slepega verovanja.

— Ko so nekoga vprašali: »Kaj naj se otroci uče?« Je odgovoril: »Vse tisto, kar bodo morali delati kot odrasli.«

— Pogosto tako starši kot šola doseže samo to, da imajo otroci polno glavo znanja, prav nič pa niso zmogni zdrave presoje in dobrote.

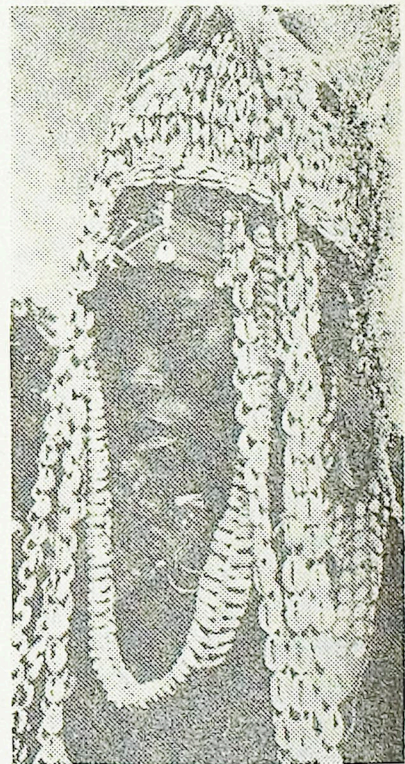
— Zdi se mi, da je najbolj važno vzbuditi pri otrocih zadovoljstvo in ljubezen do učenja, sicer bomo naredili iz njih le osle, natovorjene s knjigami.

— Odrzimo nasilje in pretirano strogost, ker po mojem mnenju, nič ne bo bolj uničilo in prestrašilo dobro nprav otroka.

— Ne vzgajamo ne telesa in ne duše, temveč človeka. Tega ne pozabimo nikoli.



V istem stilu kot obleka je tudi plašč, ki ga seveda lahko nosimo tudi brez pasu



To je žena s črne celine — iz Afrike, in sicer pripadnica boudalskega plemena, ki živi ob Zlati obali. Tu še vedno veljajo najstarejši običaji človeštva, načela in navade, ki so bile nekoč skupne vsem primitivnim ljudstvom.

V Afriki najdemo celo sledove matriarhata. Tako n. pr. v belgijski koloniji Ruanda Urundi živi plemo, ki mu vlada ženska. Ta ima dve sto ženinov. Ustno izročilo pravi, da jih je imela Al Kahinaz, nekdanja kraljica Atlante, kar štiri sto.

Kot vemo, je matriarhalni dobi v zgodovini sledila patriarhalna, potem pa še nove oblike, v katerih pa je vedno bila žena položna možu. Toda zdaj so tudi v Afriki že naredili prve korake za enakopravnost moža in žene.

Doslej največji tovor v naših pristaniščih

Te dni smo ob naši slovenski obali pričeka znamenitomu dogodku: izkrcavanju 9.500 ton soli v Portorožu. To je doslej največji tovor, ki ga je hkrati kdajkoli prišlo skozi naša pristanišča. Lahko rečemo, da je znanilec vedno večjih možnosti in s tem seveda tudi dejanskega razvoja pomorskega tovornega prometa ob naši obali.

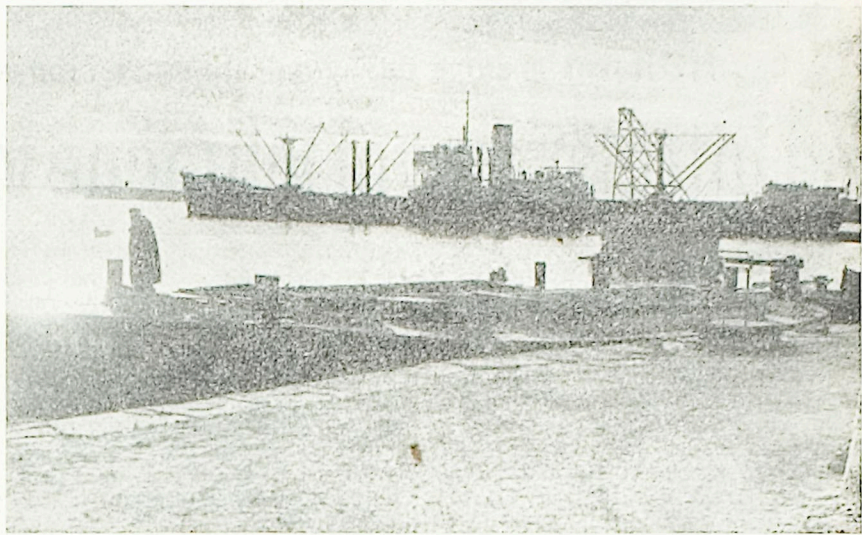
Sol je za račun podjetja Piranske soline pripeljala iz Egipta največja ladja Splošne plojbe Piran P/I »Pohorje«. Zasidrala se je prav pred velikimi skladišči soli v Portorožu, od koder zdaj praznijo njen trebuh v skladišča. Tudi to je dogodek prve vrste, saj ladjo prvič iztovarja novo koprsko podjetje Pristanišča in skladišča Koper. Izkrcavanje gre dobro od rok. Sol prekladajo z ladje na maone in nato v skladišča. Dnevna norma razkladanja soli je tudi v reškem pristanišču, kjer razpolagajo s popol-

nejšo mehanizacijo, 600 ton. To normo pa dosega in celo prekoračuje tudi novo koprsko podjetje. Na nekatere nespornosti, ki so nastali s tem v zvezi pri Piranskih solinah, se bomo še povrnili kdaj drugič.

Po zadnjem izkrcavanju bombaža s parnika »Užice« v piranskem pristanišču je ta še veliko večji tovor soli torej že druga velika pošiljka blaga čez prista-

nišča ob slovenski obali. To kaže, da je kljub pomanjkljivim pristaniškim zmožnostim vendarle veliko možnosti za devoz in odvoz blaga po morju. Ko pa bo zgrajena prva podetapa severne obale koprškega tovornega pristanišča, bodo na široko odprta vrata oceanским ladjam in tovoru v našo ožjo domovino. Tedaj bomo tudi lahko zapisali, da je začela za naše področje nova doba neslutnega gospodarskega razvoja — začeli bomo živeti in dihati z morjem in od njega.

P/I »Pohorje« je priplula v Portorož minulo soboto, 22. februarja, in bo izkrcavala približno 14 dni. mg



P/I »POHORJE« v nedeljo zvečer v Portorožu



Bogata žetev v Portorožu

VSE OKROG
marja

EGIPTOVSKA TRGOVSKA MORNARICA
 Sedem novih ladij bo dobila v teku prihodnjih let. Imele bodo skupno 50.000 ton. Naročila jih je državna »Splošna plovna družba«, in sicer eno v Vzhodni Nemčiji, dve v Jugoslaviji in štiri na Poljskem. Stale bodo okrog pet milijonov egiptovskih funtov.

ZELEZOBETONSKE LADJE
 V zadnjem času SZ že kaj pogosto gradi ladje iz železobetona. Izkazalo se je, da so znatno bolj zdržljive kot jeklene. Medtem ko opravlja ladja z jeklenim trupom službo brez generalnega popravila največ do dvajset let, je železobetonska delavostna najmanj šestdeset pa tudi več let. Važna pa je pri gradnji ladje poraba kovin. Zelezobetonstva jih zahteva skoraj polovico manj kot jeklena.

VZHODNONEMŠKA TRGOVSKA MORNARICA
 Mlada je še in skromna, šteje pa vendar že 21 enot s skupno tonazno 37.000 BRT. Nobena ni starejša od Nemške demokratske republike (1949) same. Posredujejo 5% skupnih zunanjetrgovinskih prevozov. Najmlajša je 10.000-tonska motorna tovorna ladja »Freundschaft«, uvrščena v vzhodnoazijsko službo; njena le nekaj mesecev starejša sestra »Frieden« vzdržuje z več 3000-tonskimi tovornimi ladjami zvezo s Sredozemljem. Ostale enote, večinoma 500-tonske obalne motorne ladje, vežejo domače luke z nizozemskimi in skandinavskimi.

Kje so ladje

- P/I »BIHAČ« je 20. februarja zapustila Antwerpen in bo 7. marca prispela v Aleksandrijo v Egipt.
- P/I »DUBROVNIK« je 23. februarja plula mimo Dakarja na poti za Buenos Aires
- M/I »GORENJSKA« je 22. februarja prispela v Šibenik, kjer vkrcava za Ravenna
- P/I »GORICA« je 22. februarja plula mimo Barija na poti iz Šibenika za Odeso, kamor bo priplula 28. februarja
- M/I »MARTIN KRPAN« je 25. februarja priplula v Lattaqijo
- P/I »NERETVA« je 27. februarja prispela iz Billingham v Casablanca
- P/I »POHORJE« je 21. februarja prispela v Portorož, kjer izkrcava sol
- P/I »ROG« je 26. februarja odplula iz Rotterdama
- P/I »ZELENGORA« je 26. februarja odplula iz Leitha v Albany (ZDA)

Za boljšo povezavo krajev v Istri

V četrtek, 20. t. m., so na seji okrajnega Sveta za blagovni promet in turizem ponovno razpravljali o vprašanju priprav na letošnje turistično sezono in s tem v zvezi načeli tudi vprašanje najnujnejših turističnih investicij za leto. Izkkušnje so nas izučile, da moramo veliko več pozornosti posvetiti sanitarno tehnični ureditvi gostinskih objektov in trgovskih obratov. Po podatkih, ki sta jih zbrali Piranovska in sanitarna inspekcija, bo potrebno investirati za najnujnejšo ureditve teh lokalov v našem okraju približno 290 milijonov dinarjev,

da bi zadostili predpisom zveznega pravilnika o minimalni ureditvi trgovin in gostišč. Del sredstev za to je zagotovljen, vendar večjega dela sredstev letos ne bo možno zbrati in si bo svet prizadeval za najetje potrebnih kreditov.

Gostinski kadri

Najtežavnejše vprašanje pri pripravah na letošnje turistično sezono pa je vprašanje osebnosti v gostinstvu. Gostinska zbornica je že izvedla tri strokovne tečaje, na katerih bo približno 80 ljudi pridobilo ustrezno teoretično in

praktično znanje. Toda glede na zmožljivost naših obratov bo to vprašanje kljub temu ostalo letos še bolj pereče, kot je bilo v prejšnjih letih.

Maloobmejni promet

Glede na vedno večji maloobmejni promet so se člani sveta zavzemali, da bi tudi bloki II. reda poslovali vsaj do polnoči; gre za razbremenitev bloka na Škofijah. Pristojnim organom bodo predlagali, naj na bloku v Škofijah še pred sezono uredijo dvostranski promet, postavijo novo upravno zgradbo na drugi strani ceste, razširijo cestišče, pa tudi menjalnica in bufet naj bosta do sezone končana.

Izletniške točke

Člani sveta so med drugim zahtevali za izboljšanje turističnih možnosti, naj bi pristojni organi uredili nekatere izletniške točke, kot je n. pr. grad Socerb, za kar je OLO že pred leti finansiral približno 5 milijonov dinarjev. Urediti je treba še cesto od bloka do vasi, odpreti še eno gostišče v vasi in končno tudi hotel Triglav bo moral bolj skrbeti za poslovanje bufeta na gradu.

Vprašanje cest

Ko so člani Sveta za blagovni promet in turizem OLO obravnavali še vprašanje cest, so sklenili predlagati okrajni upravi za ceste, naj na cestah II. reda postavi potrebne cestnoprometne znake, hkrati pa bodo pristojnim občinskim ljudskim odborom predlagali, naj posvetijo nekoliko več pozornosti zunanjemu videzu naselij ob glavnih cestah.

Pomorski potniški promet

Do sezone bo treba ustrezno rešiti še vprašanje pomorskega potniškega prometa med kraji zahodne istrske obale. Ta promet bi lahko opravljale manjše potniške ladje, hkrati pa bi prav gotovo močno razbremenili avtobusni promet in potnikom olajšali neprijetno potovanje v vročih poletnih dneh.

Druge najnujnejše potrebe

Mimo navedenih investicij za ureditev sanitarno tehničnih naprav je Svet izračunal, da bo letos po možnosti potrebno vložiti še nadaljnjih 350 milijonov din za najprijoritetnejše investicije: ureditev pekarn v Piranu, Izoli, Kopru, Divači, Pivki itd., povečanje zmožljivosti nekaterih trgovskih in gostinskih obratov v turističnih središčih, za postavitev novih belcinskih črpalk in servisnih delavnic v Portorožu, Kozini, Divači itd., za izgradnjo dveh hladilnic za ribe v Izoli in Piranu, za ureditev pomola v Ankaranu in drugih obmorskih objektov itd. Za uresničitev predvidenih investicij pa se bodo podjetja morala v glavnem nanašati na lastne vire dohodkov in na lastne možnosti. Novo razsvetljavo v Postojni in Portorožu, kakor tudi ostale komunalne objekte, pa bodo financirali občinski ljudski odbori prav tako v glavnem iz lastnih sredstev.

Pa so le tudi letos dočakali ciplje

Piranski ribiči si za to zimo lahko oddahnejo — po tedne dolgem pričakovanju in skrbnem opazovanju ribjih jat v portoroškem zalivu, se jim je pretekli ponedeljek končno posrečilo ujeti pravi trenutek, da so zajeli letošnjo »pošiljko« cipljev (morskih lipanov, skoče). Druga leta se to zgodi prej, v mrzlejših dneh; in ko letos ob takih dnevih ni bilo prave vznemirjenosti med ciplji (ki so se sicer zbirali v zalivu, vendar ne v večjih skupinah), so ribiči že skoraj vrgli puško v koruzo (bolje rečeno: mrežo na suho). Preteklo nedeljo so bili še zadnjikrat — in seveda najhuje — razočarani: ribiči so zasledili tri velike »vlake«, kot pravijo, cipljev. Toda ko so jih poskušali z mrežami obkoliti, so se ribe razpršile, deloma pa zatekle med stebrovje portoroškega ladijskega pomola. Velika pojedina je dobesedno splavala po vodi.

A le do naslednjega dne. V ponedeljek so se jate cipljev zopet zbrale in v popoldanskih urah se je ribičem posrečilo ribe obkoliti. Z mrežami so pritirali zajete ribe do obale ob koncu vrta hotela »Central« in počasi začeli zoževati vso mrežo proti obali. Ujete ribe so spoznale nevarnost, toda vse zaletavanje v mrežo in poskovanje iz vode jim ni pomagalo. Tiste redke, katerim je uspelo uiti iz najožjega obroča mrež, so

se znašle v rezervnem kolobarju mrež.

Okrog pol dveh so ribiči (lov, kot že prej vse tedne trajajoče zasledovanje cipljev je organiziralo piransko podjetje »Ribič«, pomagali pa so številni privatni ribiči in ribiči-amaterji) stisnili obroče mrež toliko, da so ujete ribe plavale že tako na gosto, da

Nabratko

STROJNA TOVARNA V SEVETSKEM KRALJEVCU pri Zagrebu bo začela po francoski licenci izdelovati traktorje, ki jih bo mogoče uporabljati na 500.000 ha kmetijske zemlje v državi. Ta tovarna bo že letos izdelala prvih 400 enosnih traktorjev primernih za strma zemljišča, zlasti pa za delo v vinogradih in sadovnjakih.

ZA MILIJARDO DIN je bil v letošnjem januarju izvoz večji kot lani januarja in za DVE MILIJARDE DIN večji kakor predlanskim v istem mesecu. Izvoz je namreč znašal 8,5 milijarde din. Predvidoma bi moral izvoz doseči vrednost okrog 10 milijard din, bil pa je manjši predvsem zaradi skrečnega izvoza živine zaradi potrebe domačega trga.

NASA ZUNANJA TRGOVINA JE LANI ZAVZELA NAJVEČJI OBSEG po vrednosti blagovne izmenjave. Medtem ko je znašala vrednost izvoza 118 milijard 137 milijonov din, je vrednost uvoza dosegla 198 milijard 553 milijonov dinarjev. Največ smo izvažali v evropske dežele, znatno manj pa v Severno Ameriko.



S saki in kočarjami in vsem mogočim so ribiči in njihovi številni pomagači pokrivali iz morskega bazena, ki so ga obkolili z mrežami, bogati srebrni zaklad v čolne in barke. V vodi vse vire in mrgoli zajetih rib, ki so jih nato iz Portoroža odpeljali v Piran, od tam pa na vse strani, največ v Trst

POPRAVEK POMORSKE KARTE

Na vseh svetovnih zemljevidih je bila v bližini Kurilkega otočja doslej označena globina morja z 8513 m. Nosi ime po ameriški ladji »Tuskarog«, ki jo je leta 1874 ugotovila. Leta 1954 je sovjetska odprava Inštituta za oceanologijo Akademije znanosti z ladjo »Vitjas« raziskovala zahodni del Tihega oceana. Pri tem je dosegla, da globina Tuskarog ni okroglaste oblike, kakor je to v zemljevidih označeno, temveč se kot nategnjena ozka spranja vleče do 2000 kilometrov daleč vzdolž Kurilov in južno od polotoka Kamčatke. Sovjetski znanstveniki so jo nazvali »Kurilke-Kamčatkinska globel«. Na najglobljem mestu so v njej izmerili 10.474 m. Dobila je ime »Globina Vitjas«.

PODMORNICA ZA RAZISKOVALNE NAMENE

Ena izmed podmornic sovjetske vojne mornarice bo usposobljena za raziskovanje morskih globin. Opremljena bo s različnimi napravami, na sprednjem delu z okroglimi okeni, na zadnji strani pa z močnimi žarometi. Z udobnih sedežev v njeni notranjstvi bodo znanstveniki lahko opazovali podmorski svet, ga stikali in filmali. S posebnimi napravami bodo jemali poskušnje vode in morskega dna, merili bodo toplino in solno vsebino morda v poljubni globini in hitrosti vožnje ter ugotavljali količino kisika v morju. Opazovanja med vožnjo bo posredoval podvodni televizijski aparat, ki bo nameščen v podmornici. Na svojo prvo raziskovalno pot se bo podmornica podala s številnimi znanstveniki v letošnjem poletju.

RAZŠIRJENI PLENUM OKRAJNEGA ODBORA LJUDSKE TEHNIKE V KOPRU

Za hitrejši razvoj tehnične vzgoje mladine

V torek je zasedal v Kopru razširjeni plenum okrajnega odbora Ljudske tehnike, kateremu so prisostvovali tudi predsednik Glavnega odbora Ljudske tehnike Slovenije Milko Goršič, organizacijski sekretar republiškega GO Lojze Prvinšek, sekretar okrajnega SZDL Ivan Mavsar in načelnica okrajnega tajništva za prosveto Danica Kogoj. Plenum je temeljito razpravljalo o tehnični vzgoji mladine na osnovi izčrpnih referatov Marijana Malca, ki je govoril o pomenu ter problematiki pouka ročnih spretnosti, o analizi ankete, o razvoju tehnične vzgoje na obveznih, strokovnih in posebnih šolah ter v predšolskih in vzgojnih ustanovah, ki jo je podal profesor Jože Valentinčič, ter o splošnih problemih tehnične vzgoje mladine na osnovi referata Evgena Batiča.

V razpravo je posegel tudi predsednik GO Ljudske tehnike Slovenije Milko Goršič, ki je naglasil velik pomen tehniške izobrazbe pionirjev in mladincev. Poudaril je, da bo v prihodnje potrebno pritegniti vso našo javnost in družbene organizacije, ki se ukvarjajo z vzgojo mladine, da bi še bolj uveljavili tehniško izobrazbo mladih ljudi.

Plenum je nakazal nekaj smernic za nadaljnje delo, ki naj v okviru tehnične pouka obravnava odnos med naravo in človekom in odnos do tehničnih procesov ter pridobitev. Zato tehnični pouk ne sme biti samo učni predmet, temveč življenjski vzgojni princip v širšem pomenu besede.

Da bi poglobili delo za tehnično vzgojo mladine, je tudi koprski okraj v okviru široke zvezne delovne akcije za pospeševanje vzgoje mladine pod geslom TEHNIKO PIONIRJEM IN MLADINI

organiziral okrajni koordinacijski in občinske okrajne odbore, ki so sestavljeni iz članov raznovrstnih družbenih organizacij, društev, šolstva in drugih činiteljev, katerih naloga je, pomagati pri pospeševanju tehniške vzgoje mladine. Ti odbori bodo skrbeli za prirejanje tekmovanj, predavanj in izletov z namenom, da bi pritegnili k tehnični dejavnosti čimveč pionirjev in mladincev, vzgojili večje število inštruktorjev, zagotovili materialne pogoje pod geslom VSAKI ŠOLI TEHNIČNI KOTIČEK, da bi pri-

KORTE

V nedeljo, 16. februarja, nas je prijetno presenetila domača dramska skupina, ki je uprizorila Cvetka Golarja ljudsko igro v štirih dejanjih »Dekle z rožmarinom«. Kljub dokajšnji zahtevnosti nekaterih vlog je predstava dobro uspela, kar je predvsem zasluga nosilcev glavnih vlog in malega Urhca. Scena in razsvetljava sta občinstvo presenetili. Ne smemo pa pri tem prezreti prizadevnosti tovarišič Cermeljeve in Štrumbljeve, ki sta ob požrtvovalni pomoči vseh nastopajočih mladincev uspeli dokazati, da so tudi v Kortah igralski talenti. Največja želja vseh igralcev pa je, da bi dobili nove kulise

Gledalec

ŠE MESARJI

Pred dnevi so se v Kopru na pobudo okrajne trgovinske zbornice sestali predstavniki podjetij za odkup živine in oskrbo z mesom s področja našega okraja. Razpravljali so o nujnosti boljšega in cenenejšega oskrbovanja z mesom, o ustreznih ureditvi loka-

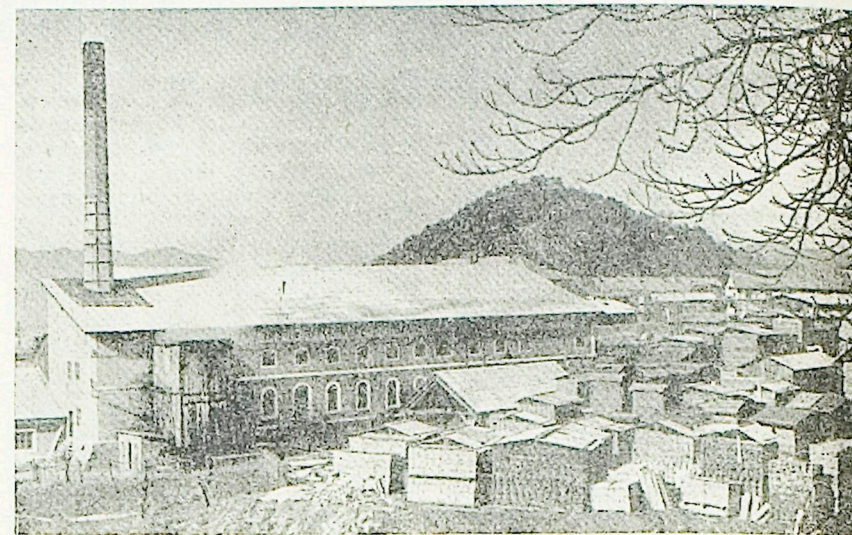
blizali našemu naraščanju tehnično vzgojo na čim primernejši način s stališča psihologije in metodične obravnave učnih ur ter da bi ob zaključkih šolskega leta odprli razstave tehničnih izdelkov, ki naj bi prikazale enoletne uspehe dela.

Ob zaključku zasedanja plenuma je predsednik Glavnega odbora Ljudske tehnike Slovenije, Milko Goršič odlikoval v imenu Centralnega odbora LT Jugoslavije sekretarja okrajnega odbora LT Mira Okretiča in predsednika komisije za tehnično vzgojo mladine pri okrajnem odboru LT Evgena Batiča za požrtvovalno delo in dosežene uspehe na področju tehnične vzgoje mladine v letu 1957 z »Bronasto plaketo Borisa Kidriča«.

S SEJE SVETA ZA KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO OLO KOPER

Naglo in pravočasno - zato pa uspešno

V ponedeljek so na seji okrajnega Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo najprej načeli vprašanje organizacije gozdarske službe in se hkrati pogovorili tudi o osnutku pravil gozdarske poslovne zveze Postojna, ki jih bodo predlagali Okrajnemu ljudskemu odboru v potrditev, nato pa so por-



Les in izdelane elemente za barake na CESTI BRATSTVA IN ENOTNOSTI dobavlja tudi znano postojnsko Lesno industrijsko podjetje. V svojem obratu v Koritnicah pri Ilirski Bistrici zdaj pospešeno delajo, da bi pravočasno zadostili sprejetim obveznostim. Skupaj bo postojnski LIP dalo že do začetka marca na avtocesto okrog 700 kubičnih metrov lesa. Na sliki glavni objekt LIP v Postojni.

učili še predloge letošnjih proračunov dohodkov in izdatkov za sklade za pospeševanje kmetijstva, za gozdni in vodni sklad.

Sklad za pospeševanje kmetijstva bo letos razpolagal z nad 29 milijoni dinarjev, od tega bo šlo največ za sadjarstvo in živinorejo, veliko sredstev pa je namenjenih za izdelavo načrtov in programov. Veterinarska služba bo razen prispevka osemenjevalnemu centru dobila še nad 5 milijonov dinarjev za nakup potrebne opreme, za izvedbo tečajev in za razne veterinarske akcije. Okrajni gozdni sklad ima letos nekoliko manj razpoložljivih sredstev (kot lani zaradi znane omejitve, toda sredstva sklada se bodo zato v prihodnjem letu kazala v svoji večji moči. Največji del sredstev je namenjen za red-

no vzdrževanje gozdov in za poravnane obveznosti gozdarske službe iz prejšnjih let.

Pri vodnem skladu predvideva osnutek predračuna razdelitev sredstev po posameznih občinah za določena dela, toda člani Sveta so se zavzemali, naj bi bila sredstva združena za večja dela in naj bi jih izkoriščali v glavnem za izdelavo načrtov. Ta sredstva naj bi izkoriščale vodne skupnosti. Zato bodo ponovno predlagali občinam v višinskih predelih okraja, naj vendar ustanovijo vodne skupnosti, saj bodo tako mogli izbrati večja sredstva za ureditev del, kakršnih iz proračuna ni možno dobiti. Vodni sklad dobi letos od okraja dotočijo v znesku 25 milijonov dinarjev, od tega pa bo šlo nad polovico za regulacijo Badaševice.

Novice iz Pivke

V ponedeljek je v Pivki zborovalo več kot 100 žena, ki so živahno razpravljale o praktičnosti pivške servisne delavnice. Ob tej priložnosti so nanizale tudi nekaj vprašanj, ki bi jih lahko same ali pa s pomočjo skupnosti rešile v splošno korist predvsem zaposlenih žena. Govorile so tudi o pripravah za proslavo svojega praznika, 8. marec. O občinskih gospodarskih in političnih vprašanjih pa je ženam spregovoril podpredsednik občine in tamkajšnji kandidat za republiško ljudsko skupščino Albin Kuret. Na tem zborovanju je prišla močno do izraza težnja, da bi take

zboje in posvetovanja žena priredile večkrat.

V Prvo primorsko mladinsko delovno brigado se je doslej prijavilo že več kot deset mladincev in mladink, kaže pa, da se bo število prijav od odhoda brigade še povečalo. Največ prijaviteljev je iz Pivke, Bača, Košan in Neverk.

Te dni je občinski komite LMS podaril delovnemu kolektivu v Zagorju kot priznanje za dosedanje delo radijski sprejemnik in mu tako dal vzpodbudo za širši razmah njihove dejavnosti.

V kratkem bodo v Pivki odprli nov frizerski salon v poslopju železniške postaje. Pomanjkanje takega obrata je bilo v Pivki zelo občutno, zato je vest o njegovi otvoritvi vzbudila vsesplošno odobravanje med tamkajšnjim ženskim svetom.

S. M.

PREDVOLILNE PRIPRAVE SO JIH RAZGIBALE

Dobra udeležba, veliko zanimanje volivcev za razprave o kandidatih v zvezno in republiško Ljudsko skupščino, o gospodarskem razvoju naše države, republike, okraja in občine, to je bila osnovna značilnost drugih zborov volivcev na Pivškem. Teh zborov, najbolj živahni so bili v Zagorju, Juriščah, Kočah, Kalu, Hrastju in tudi v marsikaterem drugem kraju pivške občine, se je udeležilo skoraj 2000 volivcev. Z zanimanjem so volivci spremljali poročila predstavnikov oblastnih organov in političnih funkcionarjev o dosedanjem gospodarskem in političnem življenju občine in z razumevanjem sprejemali naloge, ki jih imajo v okviru izvajanja petletnega perspektivnega gospodarskega plana, predvsem na področju kmetijstva. Te dni pa bodo volivcem na predvolilnih zborovanjih govorili tudi poslanski kandidati Albin Dujc, Albin Kuret, Anton Šturm in inž. Jože Drnovšek, ki bodo tako vzpostavili tesnejšo povezavo med ljudskim poslancom in volivci. Predvolilna zborovanja se bodo predvidoma začela 28. februarja in bodo trajala vse do prvo polovico marca.



Predstavniki postojnske občine (v sredi predsednik Jože Baša) se dogovarjajo z republiškimi predstavniki (v sredi desno Edo Turnher) o prevzemu Predjamskega gradu od strani Notranjskega muzeja v Postojni. Sestanek je bil, kot smo poročali v prejšnji številki, pred kratkim v Predjani

Vedno več voznikov - amaterjev

Vse delo avto-moto društva »STJENKA« v Sežani je v preteklem letu slonelo več ali manj le na nekaterih članih upravnega odbora, vendar pa so na zadnjem občnem zboru delegati le ugotovili nekaj vidnih uspehov.

Lani je društvo organiziralo tri šoferske tečaje: enega v Tomaju (udeležilo se ga je 43 tečajnikov, od katerih je 41 opravilo izpite z uspehom), drugega v Sežani (na njem se je osposobilo za voznike — amaterje 45 tečajnikov), tretji

tečaj pa je sedaj v Štanjelu in je tik pred zaključkom. Ta tečaj obiskuje 73 prijaviteljev, večina kmetov iz bližnje okolice. Lani je društvo osposobilo osebni avtomobil za praktični pouk. Vzdrževanje tega avtomobila pa je dokaj drago in društvo s težavo zbira finančna sredstva za kritje velikih izdatkov.

Na občnem zboru so grajali premajhno kulturno-športno dejavnost društva. Člani so le enkrat nastopili z vozili in to ob zaključku TEDNA MLADOSTI, enkrat pa so se udeležili lova na lisico. Društvo je priredilo več predavanj po šolah o cestno-prometni varnosti. Med učence in vzgojitelje je razdelilo razne brošure in druga učila, za najboljše pismene naloge dijakov o varnosti v cestnem prometu pa je nagradilo 5 gojencev nižjih gimnazij v Sežani in Tomaju. Ob Novem letu so dijaki nastopali v Sežani kot mladi prometniki in 13 najboljših je bilo nagrajenih.

Upravni odbor društva je imenoval posebno komisijo, ki je proučila stanje cestno-prometnih objektov in izdelala predlog občinskemu ljudskemu odboru o ukrepih za izboljšanje varnosti v cestnem prometu. Del tega predloga je že uresničen.

Med nalogami, ki čakajo društvo v prihodnji poslovni dobi, bo organiziranje raznih tekmovanj šolske mladine s skiroji, dvokolesi in otroškimi avtomobili, predavanja ter priložnostne razstave. Društvo pa bo moralo v prihodnje še tesneje sodelovati z Društvom prijateljev mladine, z Društvom šoferjev in mehanikov, z Ljudsko tehniko in z vzgojitelji.

M. S.

D. G.

Na bližnjih skupščinskih volitvah bomo glasovali za nadaljnje razširjanje samoupravnosti občin in družbenega upravljanja!

TELESNA VZGOJA * ŠPORT * ŠAH * TELESNA VZGO

Športna nedelja v Piranu

Piranski Partizan je izrabil preteklo nedeljo za številna športna srečanja.

Dopoldne so prispele v Piran rokometne ekipe iz Kopra, ki so

N o g o m e t

IZOLA : LJUBLJANA 2 : 2

Primorske nogometne enajstoričice so tudi preteklo nedeljo izkoristile za priprave za bližnjo spomladansko prvenstveno sezono.

Največji uspeh so dosegli vsekakov Izolani, ki so igrali s članom prve cone Ljubljano 2 : 2 (2 : 1). Ta rezultat dokazuje, da prihaja moštvo Izole v odlično formo.

Dokaj boljšo formo kot prejšnjo nedeljo je pokazala tudi Nova Gorica, ki je doma premagala Miren s 6 : 1. Idrijski Rudar je gostoval v Novi Gorici in prepričljivo premagal domačega Branika s 4 : 1.

Koper je imel v gosteh jesenskega prvaka ljubljansko-primorske lige ljubljanski Krim in izgubil z 2 : 4 (0 : 3). Izid je časten za Koprčane, ki so zlasti v drugem polčasu pokazali zadovoljivo igranje.

Tedenska prometna kronika

Zaradi prevelike hitrosti je v soboto, 15. t. m., zvečer trčil potniški avtomobil Tovarne mila iz Pirana, ki ga je upravljal voznik Marjan Keber, pri kamnolomu v Razdrtem v občestni kamen. Skoda na avtomobilu je komisija ocenila na okrog pol milijona dinarjev.

Naslednjega dne, ob 23. uri, je Silvo Pegan obračal na postajališču v Sečovljah avtomobil podjetja Primorje iz Pirana. Med obračanjem sta mu dva potnika zaprla cesto in da bi preprečili nesrečo, je Pegan zavozil tik zgradbe, v kateri je javna tehtnica. Pri tem je zadel ob hišo in poškodoval avtomobil za približno 50 tisoč dinarjev.

V ponedeljek zvečer je pri Ribarici v Kopru motorist Danilo Zgavec, pod vplivom pustnega razpoloženja, zavozil na levo stran ceste, kjer je trčil v osebni avtomobil. K sreči motorist ni utrpel telesnih poškodb, motoristni vozil pa sta bili poškodovani za skoraj 60.000 din.

Vremenske razmere so v torek, 18. t. m., ob 14. uri prisilile voznika poltovornega avtomobila Vladimira Zivkoviča, da je vozil po sredi ceste Rižana—Dekani. To pa je bilo usod-

no za tovornjak — upravljal ga je Milan Derkovič — ker mu je hotel voznik Zivkovič s svojim poltovornim avtomobilom napraviti prostor, pa ga je spolzka cesta tako zanesla, da je z njim trčil. Skoda na tovornjaku je ocenjena na 150.000 din.

Nepazljivost — 200.000 din škoda. To je zaključna bilanca Tržačana Ivana Mavrija, ko je na cesti med Hrušico in Podgradom zavozil s ceste in trčil z osebnim avtomobilom v občestno drevo.

Iz teh skopih podatkov je razvidno, da so bile omenjene prometne nezgode več ali manj posledica neprevidnosti, ki pa k sreči niso zahtevale človeških življenj, pač pa samo materialno škodo. Pa tudi ta ne bi bila nujna, če bi vozniki upravljali njim zaupana vozila z večjo odgovornostjo in prisebnostjo.

Preteklo nedeljo so postojnski nogometaši nastopili v prvi letošnji tekmi proti ekipi JLA iz Postojne in zmagali s 6 : 4. Tekma je bila na primerni tehnični višini in je zadovoljila gledalce. Postojna je preizkusila v prvem moštvu dva mladince, ki sta se prav dobro izkazala. Tako je Franko Čelan kot vodja napadalne vrste zabil dva gola.

Postojnčani so letos začeli s treningi v telovadnici že konec januarja, ker se zavedajo, da je pot do prvega mesta v Primorski podzvezi težavna. Upajo pa na najboljši uspeh in so zanj pripravljeni tudi vse žrtvovati.

metu so domačini visoko zmagali, kar je bilo pričakovati, saj so Izolani nastopili prvič. Treba pa je pohvaliti veliko borbenost gostov. Domačini so zmagali tudi v košarki in sicer z 61 : 42.

V nedeljo je bilo v Piranu tudi namiznoteniško prvenstvo za pionirje in mladince. Pri pionirjih in mladincih je zmagal Andrej Šinkovec, pri pionirkah pa Lidija Koman. Vsa srečanja so bila zelo borbeno in so navdušila gledalce. Mladi piranski igralci so pokazali, da lahko od njih še mnogo pričakujemo.

M. D.J.

Tudi postojnski nogometaši se pripravljajo

Upravni odbor stoji pred raznimi težavami, ker klub nima gmotnih sredstev za nabavo opreme. Zdaj se bodo obrnili na gospodarske organizacije in računajo na razumevanje. V nasprotnem primeru jim preti, da bodo morali odpovedati vse prijateljske tekme in tudi prvenstvo samo.

Stojan Inocente

Balananje

LETOS VEČ IGRISČ

V nedeljo je bil v Sežani redni letni občni zbor Balinarskega centra za Slovensko Primorje. Udeležili so se ga zastopniki vseh balinarskih klubov pa tudi zastopniki tako imenovanih divjih klubov, kjer naj bi letos začeli z rednim delom. Člani centra so v svojih referatih poudarili, da smo v balinanju dosegli lani znaten napredek. Ugotovili so, da je športno balinanje vzgojno sredstvo, ki odvrta ljudi od pijančevanja, da pa je seveda potreben kot pri vseh drugih športih reden trening. Poudarili so, da ni primerno igrati za vino, ampak posvetiti vso pozornost izboljšanju tehnike in telesne spretnosti ter se boriti za zmago v športnem smislu.

Nerone Olivieri

MLADINCI NA RABU

V torek je iz Kopra odpotovala na Rab 11-članska mladinska delegacija, ki bo v imenu raznih političnih in gospodarskih organizacij položila na grobove internirancev iz druge svetovne vojne pet vencev. Pobudo za to je dal mladinski aktiv »Kajuh« iz Kopra. Med svojim obiskom na Rabu se bodo koprski mladinci pomerili s tamkajšnjimi v raznih športnih panogah.

POSVETOVANJE MLADIH DELAVCEV

Občinski komite LMS v Izoli se je že lotil priprav za bližnje republiško posvetovanje mladih delavcev živilske stroke, ki bo predvidoma okrog 20. marca v Izoli. Pobudo za to posvetovanje je dal koprski okrajni komite LMS. Po posvetovanju si bodo mladi delavci in delavke ogledali delovni proces v raznih podjetjih ob slovenski obali ter prisostvovali raznim kulturnim prireditvam ter predvolilnim zborovanjem izolske mladine.

ZAGORJE PRI PIVKI

Ljudska univerza je v našem kraju priredila že dve predavanji. Prvo je imel Silvo Fatur o Črni gori, drugo pa je obravnavalo zgodovino naših krajev. Obe predavanji sta bili zelo dobro obiskani in poslušalci so bili z njima zelo zadovoljni.

Naša mladina pa bo začela s študijem nove igre in pričakovati je, da bo njena prva uprizoritev v začetku pomladi. M. S.

Mali oglasi

DVOKOLESA od 7.000.— dalje, ciklomotorji od 44.000.— dalje ter Vespe, nove in rabljene, Vam nudi trdka Marcon, Trst, ulica Pietà 3. Pošljamo darilne pakete za Jugoslavijo.

Upraviteljstvo osnovne šole v Kopru razpisuje 3 MESTA HONORARNIH SNAŽILK. Prošnje je vložiti na upraviteljstvo šole do 28. februarja 1958.

Trgovsko podjetje »Mavrica« v Izoli, Kopova 15, telef. št. 49, proda staro zidano barako, primerno za manjše skladišče. Barako lahko odstopi tudi kot neodplačan prenos osnovnih sredstev.

RIŽANSKI VODOVOD KOPER išče gradbenega DELOVODJO

za stalno delo v Kopru. Ponudbe s kratkim življenjepi som dostaviti na upravo.

UPRAVA AVTOPODJETJA »SLAVNIK« KOPER

obvešča vse cenjene stranke

DA JE BILO PRIKLJUČENO DNE 1. JANUARJA 1958 bivše podjetje Potovalni urad »ADRIA« v Portorožu in bivše avtopodjetje »PRIMORJE« v Piranu k avtopodjetju »SLAVNIK« Koper.

Tek. rač. podjetja pri Komunalni banki Koper št. 65-KB-L-ž-13

Podjetje »MESO« Piran proda sledeča osnovna sredstva:
MOTOR-TRICKEL nosilnosti 1000 kilogramov
MOTORNO KOLO znamke BSA 500 ccm in
VOZ NA ŠTIRIH KOLESIH.
 Vse informacije dobite na upravi podjetja v Piranu

Barba Vane pravi...

Pred kakimi štirinajstimi dnevi sem naposled upokojil svojo staro torbo, ki me je lep čas zvesto spremljala po Primorski. Revica je res že zaslužila počitek, zato sem sklenil, da jo zamenjam z novo. Imela je namreč tudi nekaj lukenj, tako da se mi je sem in tja le kdo izmuznil skozi. No, pa sem stopil povprašat v Trgovski dom, če imajo kaj takšnega, da bi bilo zame. Ko sem jim povedal, kaj bi rad, so mi vljudno razložili, da trenutno ne morejo ustreči moji želji, da pa bodo naročili, kar potrebujem. Zadolžen spriču kulturne postrežbe sem odšel domov in se čez nekaj dni spet oglašil. Tedaj so mi povedali, da potnika še ni bilo na okrog in da moram še počakati. »Kaj pa, če potnik ne ve, da ga tako nestrpno čakamo?« sem se pozanimal in mimogrede omenil nekaj o »inicijativi«. Glede na to, da so se zelo pomenljivo spogledali, sodim, da so naposled le pogruntali, kaj sem hotel reči.

Šel sem torej na pot brez torbe. Z ene strani je tako še bolj udobno. Zapeljal sem se kot navaden državljan proti Piranu, in sicer kar s kolesom. Toda še preden sem prišel dobro v to naše

slovito mestece, mi je bilo hudo žal, da se nisem raje napotil peš. Na tistem ovinku pred trgovom se mi je namreč zapodilo med kolesa neko nedisciplinirano kuže in telebnil sem na kamniti tlak, da sem videl vse umetne satelite s tistimi vred, ki jih bodo spustili v prihodnjih desetih letih. Na hitro sem se obvezal, vendar takšen nisem bil sposoben za kakršnokoli pametno opravilo. Zato tudi nisem mogel ustreči tamkajšnjim gradbenikom, ki so me prosili, naj stražim opeko in pesek, češ da jim mularija to razmetava in uničuje. »Pa spravite na varno,« sem zagodrnjal in zavil naravnost k Trem vdovam. (Zaradi Juce moram pojasniti, da je to ime gostilne in da tistih treh vdov že zdavnaj ni več med živimi.) Ker je gostilna menda pod vplivom bližnje obale, sem imel priložnost videti lepo plavalno tekmo, ki »se je vršila« po blatnih lužah na trgu pred lokalom. Sosedje so mi povedali, da so takšne tekme zadnje čase precej pogoste, zato vas nanje še posebej opozarjam. Zanje vestno skrbita dva zvesta varovanca Treh vdov.

Vračal sem se peš. Tako sem

Radio KOPER

Nedelja, 2. marca

8.00 Kmetijska oddaja — 8.30 Venček polk in valčekov, izvajajo Vaški trio, Veseli planšarji in Veseli godci — 10.30 Sosedni kraji in ljudje — 14.15 Pogovor s poslušalci — 14.20 Glasba po željah — 15.00 Vesti — 15.10 Nedeljski popoldanski koncert.

PONEDELJEK, 3. marca

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska nasveti: »Varnostni ukrepi in nega sadik v toplih greдах« — 13.45 Ponedeljkove popevke — 14.00 Od melodije do melodije — 14.30 Športna oddaja — 14.40 To smo izbrali za vas — 15.00 Vesti — 15.25 »Od Celja do Zala...« in druge narodne.

TOREK, 4. marca

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska radijska univerza: »Pripravimo vse za škropljenje« — 13.50 Torkov operni oder — 14.30 Okno v svet: »Arabska federacija« — 14.40 Filmske melodije — 15.00 Vesti.

SREDA, 5. marca

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska nasveti: »Vzreja jagred« — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Sola in življenje: »Pionirji svojim materam, Pionirska pošta«.

ČETRTEK, 6. marca

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska radijska univerza: »Kako pravilno sadimo gozdno drevje« — 13.50 Anton Jakl: »Odmevi iz naših krajev« — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volivci: govori predsednik OLO Koper Albin Duje.

PETEK, 7. marca

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska nasveti: »Ukrepi za varstvo hruškovih nasadov« — 13.45 Popoldanske melodije — 14.30 Gospodarska oddaja: »Kako izboljšati trgovino s kmetijskimi pridelki« — 15.25 Domači pevci in ansambli pred mikrofonom: moški pevski zbor iz Dornberka.

SOBOTA, 8. marca

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska radijska univerza: »Spomladansko gnojenje in obdelava vinogradov« — 13.50 Popevke in ritmi od tu in tam — 14.30 Kulturni obzorik: »Zena v našem kulturnem življenju«.

Kino

PORTOROŽ: 2. marca ameriški barvni film POT V HOLLYWOOD, 4. marca ameriški barvni film SPIJONSKI LOV, 6. marca ameriški barvni film ZENA Z NEAPELJSKIH ULIC.

PIRAN: 1. in 2. marca sovjetski barvni film NESMRTNI GARNIZON, 3. in 4. marca ameriški barvni film POT V HOLLYWOOD, 5. in 6. marca ameriški barvni film SPIJONSKI LOV.

KOPER: 28. februarja in 1. in 2. marca ameriški barvni film ZGODBA O GLENNU MILLERJU, 3. in 4. marca sovjetski film VELIKI POZIV, 5. in 6. sovjetski barvni film DELO RUMJANCEVA.

POSTOJNA: 28. februarja in 1. in 2. marca italijanski barvni film ATILA, 4. in 5. marca ameriški film ZENE ORKESTRA.

SEŽANA: 1. in 2. marca ameriški film HOUDINI, 4. in 5. marca francoski film SVET TISINE, 6. in 7. marca francoski film KROJAC ZA DAME.

K A M V S O B O T O ?
 PRIDITE NA PLANINSKI PLES DNE 1. MARCA 1958 V KOPRSKO GLEDALIŠČE



ČLANI PREŠERNOVE DRUŽBE

bodo prejeli za redno članarino 320 din pet za 550 pa celo 7 knjig. Ena izmed njih je

IVAN RIBIČ S I N

V redno zbirko je uvrščeno najnovejše delo plodovitega pisatelja Ivana Ribiča, ki ga bralci že poznajo zlasti po knjigah »Stopinje v snegu« in »Kala«. To pot se razteza dejanje njegove povesti od prve svetovne vojne preko časa med dvema vojnama v drugo svetovno vojno. V povesti »Sin« je pisatelj v liku kovača Matevža, ki je v prvi vojni postal invalid, prikazal boj za obstoj malega človeka, ki ga je pohabila vojna. Matevž je postal hud sovražnik vojne in našelja in vnet glasnik miru na svetu. Zato dobiva ta knjiga na pragu atomskega obdobja, ko se milijoni in milijoni ljudi vseh narodov sveta bori za mir, še posebno vrednost.

POHITITE Z VPISOM! ČLANE VPISUJEJO POVERJENI-KI PRERISNOVE DRUŽBE, KI SO SKORAJ V VSEH ŠOLAH IN VEČJIH PODJETJIH, VSE KNJIGARNE, PODRUŽNICE SLOVENSKEGA POROČEVALCA IN LJUDSKE PRAVICE IN UPRAVA V LJUBLJANI, ERJAVČEVA CESTA 14/a.



»Naselje Saffet-Sidi-Jussef je skoraj nedotaknjeno... Zadetih so bili izključno vojni objekti...« Tako stoji med drugim v uradnem poročilu francoskega komandanta. Slika, ki jo objavljamo, pa govori drugače. Na njej vidimo razbito avtoambulanto Mednarodnega Rdečega križa med ruševinami, v katere so francoske bombe spreminile večji del naselja

Nevarna dresura

Nekateri ljudje naučijo svoje pse, da jim prinašajo kamenje in druge predmete, ki jih zaženejo nekam v grmovje ali celo v vodo. Prav takšnega psa ima tudi neki francoski kmet. Ta se je nekega dne sprehajal s svojim sosedom po polju. Na lepem sta našla staro ročno bombo in jo očistila. Potem je eden izmed njiju po-

tegnil za vrstico in zagnal bombo. Pes pa, ki je bil navajen, da vsako reč prinese spet nazaj svojemu gospodarju, je seveda takoj stekel za bombo, jo zgrabil z zobmi in že se je vračal z njo. Oba kmeta sta se spustila v tek, kolikor so ju noge nesele, vendar ju je pes kmalu dohitel in spustil bombo svojemu gospodarju pred noge. K sreči je bila pokvarjena in ni eksplodirala.

AVTOMATIČNA VREMENSKA POSTAJA ZA ANTARKTIKO

Blizu Melbourn v Avstraliji so za poskušnjo postavili avtomatično vremensko postajo. Izdelali so jo francoski znanstveniki in je namenjena za Antarktiko, od koder bo skozi 18 mesecev vsako uro pošiljala poročila o zračni vlažnosti, oblačnosti, smeri in hitrosti vetra. Segala bo 1200 km daleč.

NASEDLI KITI

Na pešeni prod nekega floridskega obmorskega kopaljšča je nedavno naselilo 57 kitov. Brezglavo so se zapodili na obalo. Ob oseki jih je petdeset poginilo, sedem pa so jih rešili strežniki bližnjega velikega akvarija na prostem.

Naložili so jim na posebna nosila in prepeljali do mirne lagune s kamioni, ki so bili poslani z mrvo in žimnicami. V morje so jih spustili z žerjavi. Po nekajurnem počitku in primerni hrani je vseh sedem rešencev spet zajadrilo v ocean.

London transport

Londonška podzemeljska železnica, popularna pod nazivom »the Tube«, je stara 88 let. Pričela je sredi mesta s kratkim predorom pod Temzo, ki je bil prvi predor za podzemeljsko železnico na svetu. Danes zajema področje s premerom 80 km in 10 milijonov prebivalcev.

Skupna dolžina njenih podzemeljskih rovov znaša 410 km, od teh eno tretjino v ožjem mestnem področju. Njena najdaljša proga meri 129 km, najdaljši cevni predor na svetu 28 km. Postaja ima podzemeljska železnica 277. Vanje vodijo deloma tekoče stopnice, najdaljše 25 m globoko, deloma pa dvigala, najgloblje 55 m v osrčje zemlje. Skoraj dva milijona potnikov se vozi dnevno 8 km daleč.

Zgoraj po cestah pa drvi avtobusi na več kot 600 progah, ki zajemajo skupno okrog 5000 km dolžine. Na njihovih 24.000 postajališčih vstopa dnevno blizu devet mili-

jonov potnikov. Cestni prevoz obstaja že 101 leto. Prišel je s 27 konjskimi omnibusi.

Prevoz po zemlji in pod njo je že 25 let združen v podjetju »LONDON TRANSPORT«. Ima 88.000 uslužbencev.



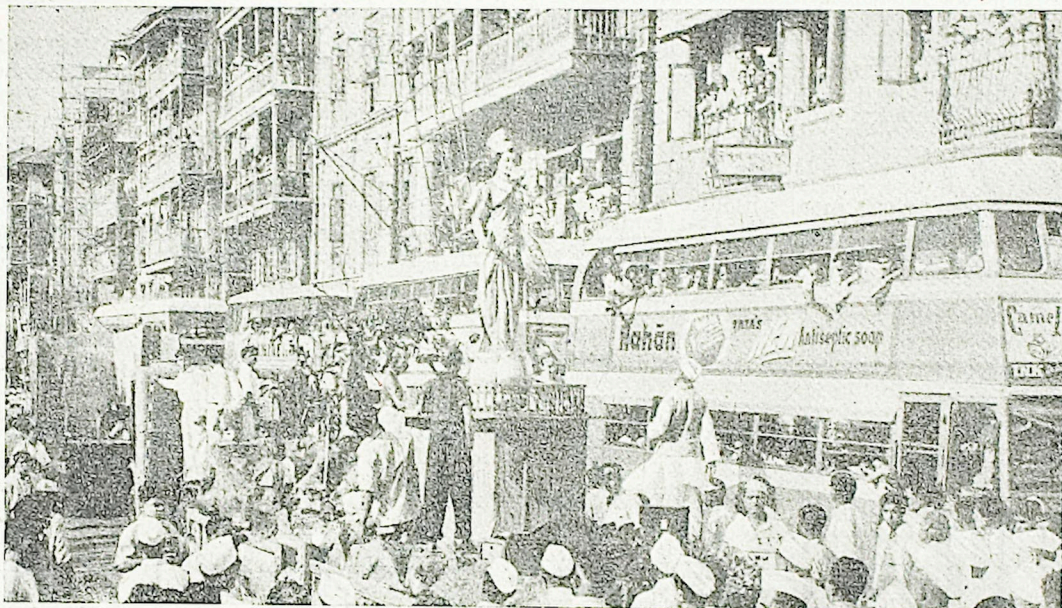
KRSTA Z RADIJSKIM SPREJEMNIKOM

To je najnovejša domislja nekega ameriškega pogrebnege zavoda. Majhen radijski sprejemnik je vgrajen v krsto, tako da pokojniku omogoča zvezo s »tostranstvom«, če si jo zaželi.

MILJARDO ZA LEPOTIČENJE

Po podatkih statistične službe ZDA potrošijo ženske v tej deželi vsako leto približno milijardo dolarjev samo za razno lepoticenje.

Poglararjeva poroka. Prvič v zgodovini Indijancev plemena Iowa je neki njegov pripadnik vzel za ženo belo dekle. To je naredil eden izmed poglararjev plemena, Beli Oblak. Na velikem slavlju so se zbrali Indijanci štirih plemen. Na sliki Beli Oblak s svojo ženo Shirley Jean Shorts, ki so ji Indijanci dali ime Poslednje dekle



Minuli teden so po vsej Indiji slovesno proslavili obletnico osvoboditve, ki jo praznujejo na dan, ko so Angleži zapustili to deželo. Povsod so bile velike proslave, ki so se jih udeležili milijoni ljudi. Proslave so trajale kar tri dni zaporedoma. Ob tej priložnosti se je zbralo samo v Bombaju nad 8 milijonov ljudi. Na sliki vidimo boginjo obilja Lakšimi, ki jo v slavnostnem sprevedu vodijo po mestnih ulicah

ZANIMIVA ODKRITJA NA LEDENEM KONTINENTU

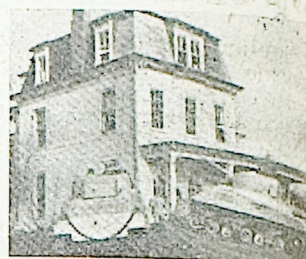
Sovjetski raziskovalci, ki so v preteklem letu večkrat odpotovali na Antarktiko in tam proučevali neznane predele, so našli globoko v večno zmrznjenem pesku pooglenela drevesna debla in listje. Po tem sklepajo, da so v davnih časih tudi tako imenovani Ledeni kontinent pokrivali gozdovi. Starost pooglenelih kosov lesa cenijo na 350 milijonov let.

STOLETJE RAKET

Za Sputnikoma in Raziskovalcem je pričela tudi mladina po raznih deželah sveta kar strokovno graditi rakete in jih spuščati v zrak. Nedavno je taka miniatura raketa tresčila v vrata neke vrtnice v Nürnbergu. Vmešati se je morala policija. V ZDA pa je raketni hobby v veliki modi. Ameriška mladina žrtvuje zanj vse ter se opaja z mislijo, kako bo dorasla z novimi iznajdbami te vrste poletela na Luno ali še delj v vesolje.

ZRAK IZ LEDENE DOBE

V Arktiki so ameriški znanstveniki raziskovali sestavino zraka iz ledene dobe. Prvič v človeški zgodovini. Crpali so ga iz zračnih mehurčkov v ledu, ki je ostal ohranjen še iz tistih časov. Ugotovili so, da je vseboval manj kisika kot današnji zrak. Vzrokov še niso dognali.

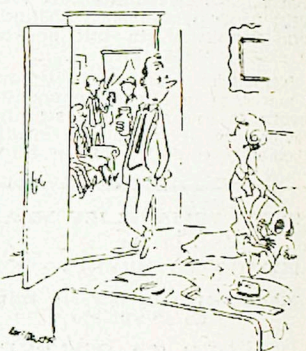


Uporaba tankov v »miro-ljubne« namene. Neki ameriški gradbeni podjetnik je najel dva 45-tonska Shermana, da bi z njima očistil zemljišče, kjer namerava graditi nova poslopja. Kaže, da sta orjaka dobro opravila svojo nalogo. Na gornji sliki ju vidimo, kako »jurišata« na zgradbo, ki jo je bilo treba podreti, spodaj pa, kako se je hiša zrušila, kot da bi bila iz papirja



AVSTRALIJA BO GOJILA BISERE

Skupina avstralskih, japonskih in ameriških znanstvenikov bo napravila poskus z gojenjem biserov v avstralskih vodah. Prvo biserno farmo so že uredili ob obali otoka Augustus, nekako 240 km severno od mesta Derby na avstralskem severovzhodu.



— Kar sem na sejo ga prinesel. Tu bo morda le zaspal!

ERNEST HEMINGWAY,
Slovo od orožja

92 POSLOVENIL RADO BORDON

Stopila sva ven v sneg, toda zameti so bili tako veliki, da nisva mogla daleč iti. Jaz sem hodil spredaj in sem delal gaz do postaje, toda ko sva prišla tja, sva se že dosti nahodila. Sneg je tako naletaval, da sva se komaj videla; stopila sva v malo gostilno blizu postaje, očistila drug drugega z metlo, potem pa sedla na klop in naročila vermut.

»Huda burja,« je rekla natakariica.
»Da.«
»Letos je sneg prišel zelo pozno.«
»Da.«
»Lahko pojem malo čokolade?« je vprašala Catherine.
»Ali pa je že čas za kosilo? Vedno sem lačna.«
»Kar vzemi in jej,« sem ji rekel.
»Vzela bom tole z lešniki,« je rekla Catherine.
»Prav dobra je,« je rekla natakariica. »Tebe imam najrajši.«
»Meni pa dajte še en vermut,« sem rekel.
Ko sva stopila in se napolila po cesti, je bila najina gaz že zasuta s snegom. Tam, kjer so bile prej luknje, so bile zdaj samo še vdolbine. Veter nama je nosil sneg v obraz, da sva komaj razločevala drug drugega.
Očistila sva se in vstopila, da bi obedovala. Stregel nama je gospod Guttingen.
»Jutri bo tu smučanje,« je rekel. »Se vi smučate, gospod Henry?«
»Ne. Toda prav rad bi se naučil.«
»Zlahka se boste naučili. Moj sin bo tu za božične

praznike in vas bo učil.«

»Odlično. Kdaj pa pride?«

»Jutri zvečer.«

Ko sva po kosilu sedela pri peči v mali sobi in gledala skozi okno, kako sneži, je Catherine rekla:

»Ali ne bi rad sam kam šel, dragi, ali pa se smučal z moškimi?«

»Ne. Zakaj pa?«

»Včasih se mi zdi, da si želiš razen mene videti tudi druge ljudi.«

»Bi ti rada videla druge ljudi?«

»Ne.«

»Tudi jaz ne.«

»Vem. Toda ti si drugačen. Jaz pričakujem otroka in sem prav zadovoljna, da mi ni treba nič delati. Vem, da sem strašno neumna in da preveč govorim, toda mislim, da bi moral iti, da se me ne bi naveličal.«

»Želiš, da odidem?«

»Ne. Želim, da ostaneš.«

»Torej bom ostal.«

»Pridi sèm,« je rekla, »rada bi potipala buško na tvoji glavi. To je velika buška.« Pobožala jo je s prstom. »Dragi, bi si rad pustil brado?«

»Bi ti bilo všeč?«

»Bilo bi prav zabavno. Rada bi videla, da bi imel brado.«

»Prav. Pa si jo bom pustil. Prav ta hip si jo bom pustil. To je dobra misel. Tako bom imel vsaj kaj početi.«

»Ti je hudo, ker nimaš kaj početi?«

»Ne. Kar prav mi je tako. Prav lepo življenje imam. Ti ne?«

»Prav krasno življenje živim. Toda bala sem se, da ti bom morda v nadlego, ker sem nosna.«

»Oh, Cat. Saj ne veš, kako blazno rad te imam.«

»Tudi takšno?«

»Takšno, kakršna si. Prav lepo mi je. Kaj nama ni lepo?«

»Meni je lepo, toda mislila sem, da si morda ti nemiren.«

»Nisem. Včasih razmišljam o fronti in o ljudeh, ki

jih poznam, toda prav nič se ne vznemirjam. O ničemer kdo ve kaj ne mislim.«

»O čem razmišljaš?«

»O Rinaldiju in kuratu in mnogih ljudeh, ki jih poznam. Toda ne mislim dosti nanje. Nočem misliti na vojno. Zame je končana.«

»Na kaj pa misliš zdaj?«

»Na nič.«

»Da, mislil si na nekaj. Povej mi.«

»Razmišljal sem, če je Rinaldi imel sifilis.«

»Nič drugega?«

»Nič.«

»Pa ima sifilis?«

»Ne vem.«

»Vesela sem, da ga ti nimaš. Si kdaj imel kaj takega?«

»Imel sem gonorejo.«

»Nočem, da mi govoriš o tem. Je bilo zelo hudo, dragi?«

»Zelo.«

»Žal mi je, da je tudi jaz nisem imela.«

»Ne, tega pa ne.«

»Da. Rada bi jo imela, da bi bila kakor ti. Rada bi bila z vsemi tvojimi dekletki, da bi se lahko pred tabo norčevala iz njih.«

»Lepa slika!«

»Tudi to ni bila lepa slika, ko si imel gonorejo.«

»Vem. Glej, kako sneži.«

»Rajši gledam tebe. Dragi, zakaj si ne pustiš dolgih las?«

»Kako dolgih?«

»Malo daljših.«

»Saj so dovolj dolgi.«

»Ne. Pusti si malo daljše, potem pa si bom jaz dala svoje malo skrajšati in bova imela oba enako dolge, samo da bom jaz imela plave, ti pa temne.«

»Nočem, da si svoje skrajšaš.«

»To bi bilo prav zabavno. Naveličana sem že teh las. Ponoči v postelji so mi strašno v napoto.«

»Rad imam tvoje lase.«

»Kaj kratkih ne bi imel rad?«